

VERTYBIŲ PERKAINAVIMAS

KARO VEIKSMŲ REALYBĖ PRIVERČIA AMERIKIEČIUS KEISTI PAŽIŪRAS Į EILĘ POLITINIŲ KLAUSIMŲ IR GRĮŽTI PRIE PAPRASTO ŠIMTMEČIAIS JAU IŠBANDYTO ATSAKYMŲ, KAD Į TERORĄ GALIMA ATSAKYTI TIK JĖGA IR NIEKUO KITU.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Karinių operacijų išsiplėtimas Vietname gali priversti amerikiečius perkainuoti kai kurias vertybes, kurias kai kurie intelektualų sluoksniai norėjo įpiršti platesnėms masėms kaip tikrą auksą. Viena iš jų yra pažiūra, kad gyvename besikeičiančiame pasaulyje, kur revoliucijos yra ne tik neišvengiamos, bet ir būtinos. Iš to daroma praktiška išvada, kad kitišis į Vietnamą ar Santo Domingo amerikiečiams nebuvęs jokio reikalo ir kad toks įsikišimas yra susijęs su atominio karo rizika, karo, po kurio neliks nei laimėtojų nei pralaimėtojų. Bet tokios pažiūros apashtalai paprastai užmiršta vieną dalyką, kad komunistinės valstybės laiko savo pareigą perimti tokių revoliucijų vadovybę į savo rankas ir tas revoliucijas išnaudoti savo grynai nacionaliniams interesams. Čia, žinoma, galima būtų atsakyti, kad ir komunistas nėra amžinas dalykas ir kad jis teorijoje ir praktikoje keičiasi. Tokiu būdu į jo laimėjimus negalima žiūrėti kaip į amžinus. Iš to peršasi išvada, kad jei mes ir patektume į komunistinę vergovę, mūsų vaikams greičiausiai jau bus kiek lengviau, o vaikams čiams ko gero ir visai neblogai. O jei taip, kam iš viso kovoti?

Laimei, kad tokia filosofija prieštarauja kiekvieno paprasto, bet sveiko žmogaus instinktui, kuris verčia jį gyventi taip, kaip jis pats nori ir už tai kovoti. Imkime vėl praktišką pavyzdį. 1953 metais Saigone atsilankė tada dar senatorius John F. Kennedy. Kiek vėliau jis viešai pareiškė senate: "Jokio masto amerikiečių karinė parama Indokinijoje negalės nugalėti priešo, kuris yra visur, ir tuo pačiu laiku niekur, "liaudies priešo", kuris turi liaudies simpatijų ir slapta yra jos remiamas".

Atrodo, kad tokį įspūdį John F. Kennedy pakeitė tapęs prezidentu. Jis žymiai padidino Eisenhowerio pradėtą karinę pagalbą tam kraštui. Ir prezidentas Johnsonas paskutinėje savo spaudos konferencijoje teisingai teigia tik Eisenhowerio ir Kennedy pradėtą politiką, nuo kurios atsakyti neleidžianti tautinė garbė. (Savaime aišku, kad posakis kaip "tautinė garbė" niekone reiškia už bet kokią revoliuciją nusiteikusiems intelektualams).

Tačiau John F. Kennedy brolis senatorius Robert F. Kennedy, kalbėdamas užpraeitą penktadienį vėl grįžo prie 1953 metų Kennedy melodijos. Jis pareiškė, kad karinė jėga neturi didelės vertės ten, kur "kovojama už žmonių širdis ir protus". Sakoma, kad toje savo kalboje senatorius norėjo smarkiau pasisakyti prieš Johnsono politiką Vietname, tačiau paskutiniu momentu ją sušvelnino. Turint galvoje prezidento ir senatoriaus visą laiką buvusių nesutikimus ir abipusę nesimpatiją, apie ką dabar labai plačiai kalbama, ir galima konkurenciją dėl vadovybės ateityje, tokia kalba lengvai galima suprasti, tačiau tai dar jos nepaverčia teisybės šaltiniu.

Net Joseph Alsopą kalbą švelniai kritikavo pabrėždamas, kad ji nesutinka su gyvenimo faktais, o tie esą tokie, kad gal komunistinių partizanų vadai ir yra įsitikinę komunistai, iš to tikėjimo sau semia stiprybę, tačiau plati Vietkongo armija narsiai kovoja tik dėl tos paprastos priežasties, kad daugiau bijo savo karininkų negu priešų! Anot Alsopo, amerikiečiai klysta (it is an American fallacy) manydami, kad žmonės, kurie narsiai kovoja, visados yra vedami kilnių ir aukštų idealų.

Tikra tiesa, ir rusai narsiai kovojo prieš vokiečius, nes prie-

šingu atveju jų laukė komisarių kulka į pakaušį, ir korėjiečiai, ir kiniečiai. Čia neturima reikalo "nei su širdimi nei su siela", bet su sistema, kuri nepalieka pasirinkimo.

Tarptautinėje teisėje per šimtmečius vyravo tendencija kišimasi į kitų valstybių reikalus laikyti jos sulaužymu. Tas klasiškas samprotis šiais laikais turi atlaikyti smarkius puolimus. Dėl tos paprastos mūsų minėtos priežasties, kad komunistinės valstybės nori išnaudoti savo naudai "naturalias" revoliucijas. Ir tam padaryti jiems nereikia masinio pritarimo, o tik sumanaus teroro, kuris niekais paverčia visas žmogiškąsias vertybes. Prieš terorą galima pasipriešinti tik jėga. Ir jei turima jėgos, kam delsiti su jos panaudojimu? Į tokį paprastą argumentą atsakymo neturi visi tie profesoriai, kurie reikalauja pasitraukimo iš Vietnamo. Apie tokius profesorius, pats irgi profesorius, Will Herberg rašė National Review:

"Dalis mūsų profesorių nenori apie save galvoti tik kaip apie mokslininkus ir mokytojus įvairiose srityse. Jie siekia pripažinti kaip filosofai aštuonioliktojo amžiaus prasme, kurie tada vertėsi žurnalistika ir politika neįsąsmonė niekam atsakomybės, išskyrus savo pačių gerą nuomonę apie save. ... Tiesa yra tokia, kad kai kurie mūsų profesoriai išdėsi į dalykus, kuriuose jie neturi jokio supratimo, autoriteto ar atsakomybės jausmo".

Ar tie "profesoriai" pakenkė Amerikos prestižui Vietname? Prezidentas Johnsonas į tą klausimą atsakė neigiamai, nes nuomonių skirtumų išryškėjimas padeda vieningai nuomonei nustatyti, tačiau kaip praktiškai komunistai naudoja panašius pareiškimus, skelbia Time. Pagal tą savaitraštį, sprendžiant iš Hanoi dienraščių, Amerikoje nėra kito senatoriaus kaip Morse ir žurnalisto kaip Lippmann -- vyriausybės politikos Vietname kritikų.

MIRTIES GATVĖ BERLYNE

IR GYVENIMU BESIDŽIAUGIA VAIKUČIAI

Vyt. Alseika

"Dirvos" spec. koresp. neseniai lankęsis V. Berlyne

Mielas skaitytoja, ar matai kada mirusį miestą? Atrodo, atsakysi, kad -- taip, nebent Wild-west filmuose. Tuo tarpu mirusį miestą galima rasti ir Vakarų Europoje ir jo vardas -- Rytų Berlynas. Jei Tamstai bus proga atsisrasti Vakarų Berlyne, perkristi dalį rytinės, sovietinės Vokietijos (galvoant: o gal koks incidentas palies kaip tik tavo lėktuvą...), tai būtų nusikaltimas neaplangyti sektoriaus sienos ar, moderniai kalbant -- gėdos sienos.

Ji teikia patį didžiausią įspūdį, matyti vaizdai ilgai lieka atmintyje, grįžęs į Vakarų nuolat ir nuolat žvilgtinti į atsivertę nuotrauką ir galvoji: ar tai įmanoma 20-me amžiuje, kaip beprasmiškai atrodo pastarojo karo padariniai, kaip žiauriai atskiriamos šeimos, kaip tragiškai žūva žmonės, kurių vienintelis tikslas -- kvėpuoti laisvu oru Vakarų oru!

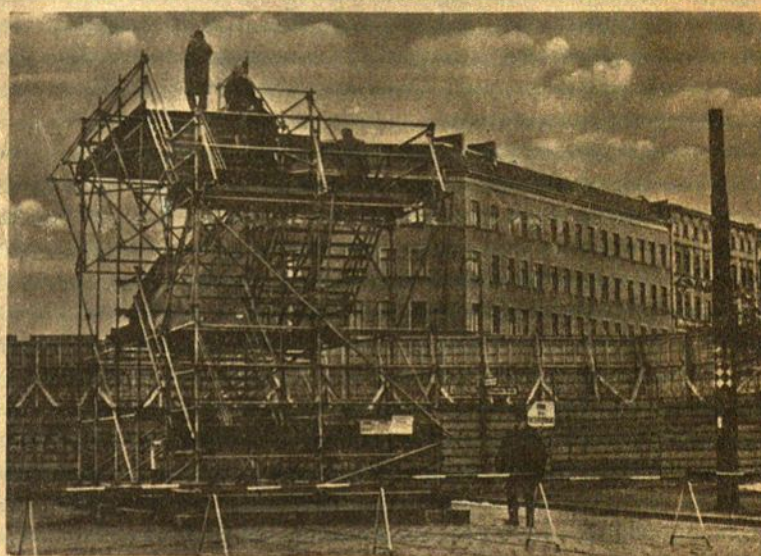
Prie Charliepoint pereinamojo punkto priartėja mus vežantis autobusas. Turime tik 15 min. laiko. Būtina pamatyti ne tik pačią sieną, bet ir žvilgtinti anapus nuo specialiai pastatytų tribūnų, nusipirkti atviručių su sienos nuotraukomis (spalvotų, juk teks pasiųsti artimiesiems), o dar kainuotas porina, kad čia pat, prie sienos įrengta specialiai paroda, kurioje parodyti eksponatai, susieti su įvairiais bėgimais, nuotraukomis, žemėlapiu, vagonėliais, panaudoti bėgant pro iškastus tunelius ir kt. Aišku, per 15 min. visko nepamatysi ir jau tenka galvoti: reiks keliauti ir vėl prie sienos, reikės plačiau susipažinti su paroda bei įsigyti nuotraukų ir jas parodyti skaitytojams.

Lipame į medinę tribūną, jaučiamės, kaip prieš dvejus metus prezidentas Kennedy, stovėjęs ties Brandenburgo vartais. Pirmas įspūdis -- nuo tribūnos matai kitą, lyg išmirusį pasaulį.

Tiesa, priešais stovi 4 aukštų mūriniai namai ir užrašas "Neue Zeit". Pagalvoji, na, iš tikrųjų naujėji, klaidūs, nesuprantami ir beprasmiški laikai! Tačiau, tas "Neue Zeit" slepia spaustuvę ir pro langus matyti šviesos, atseit, ten gyvena, dirba ir miršta žmonės. Tai naujas, mums neįprastas pasaulis, tačiau ir jis paklusnus tiems patiems visatos ar fiziologijos dėsniams kaip ir mes. Netoliese stebi sargybos bokštą, gi čia pat, už užmūrytų namų plyšį kažin kas juda -- aišku, tai sargybiniai su žiūronais, su teleobjektyvais. Pagalvoji: kaip patogų pasiekti kiekvieną vakarietį stebėtoją, svečią turistą, valdžios vyrą ar net ir prezidentą.

Dar suskumbi įsigyti kelias atvirutes, o čia pat, žiūrėk Valteris Banaitis bevalgas ledus ir sako: ar žinai, kad šios amerikiečių sargybos viršininku čia yra kapitonas Klakans ir jo tautybė -- latvių? Ar tai nesimboliška, ar tai

Išlipame Bernauer gatvėje ir skubame užkopti ant tribūnos -- ji tokia pati kaip ir Charliepoint, tik čia daugiau matyti gatvės vaizdų. Dar pakeliui į tribūną ir vėl matai klostus su spalvotomis ir kitokiomis atvirutėmis bei įvairiais suvenyrais. Dieve mano, galvoji, kur nėra to turizmo, kur nėra pasipelnymo iš žmonijos nelaimių, vargo, mirties. Turistai perkasi atvirutes ir vėliau giriiasi pamatę pirmąjį turistinį objektą, tą mirties gatvę. Čia vėl panašiai paroda, bet matai ir skirtumą -- kas kelti namai stebi kryžius su keliais vainikais ir trumpu užrašu, pvz. čia 1961 m. žuvo 61 m. Elsa Mueller, čia nušautas 25 m. amž. Georg Steigl ir t.t. Iš tikrųjų, tie kryžiai su vainikais, ar tai ne klaidus vaizdas pačiame didmiesčio centre? Juk tie kryžiai, tie užrašai ant sienos, ta užmūryta bažnyčia ar ištisos eilės išmirusių namų tik ir byloja -- tai mirtis, mirtis, mirtis.

Gėdos siena -- iš paaukštintų vakariečių gali stebėti Rytinę Berlyno pusę...

nereikšminga? Galvoje netiksimboliškai, bet ir kitos mintys ir jos daugiausia liečia tą pasaulio padalinimą į dvi stovyklas, į du taip skirtingus pasaulius.

Tas padalinimas dar ryškesnis, kai privažiuojame garsiąją Bernauer Strasse. Tai gatvė, kurios negali pamiršti ir kuriai geriausiai tinka vardas -- Mirties Gatvė. Galbūt nuotraukos daugiau pasako, negu žodžiai, tačiau negali nepabrėžti, kad tos gatvės, -- o ji eina palei pačią sieną, jos kelių aukštų namai ir sudaro tą gėdos mūrą -- taigi, tos gatvės vaizdas -- klaidus. Privažiuojame bažnyčią, kuri pavadinta... Susitaukimo bažnyčia, ir kagi? Ji aikšnei užmūryta, visi langai, durys, net varpinė. Tai bažnyčia, kurioje prieš 1961 m. rugpjūčio 13 d. meldavosi rytinės ir vakarinės miesto dalies gyventojai. Dabar ji pavirto stebėjimo bokštu, nes tai šen, tai ten kyšo skylės, o jose -- režimo tarnų akys bei žiūronai. Važiuojame kelias minutes ir vis.. tyli, išmirusi gatvė, vis eilės aikšnei užmūrytų langų, vis mažos skylės mūruose su nematomomis akimis bei stipriais žiūronais. Daugelyje vietų balta kreida ant sienų užrašai: KZ (koncentracijos stovykla), šalin komunistinį režimą, Laisvės ir pan. Autobuso keleiviams tai aišku ir betyberlyniečių užrašų ir jie mąsto, kad net ir kacetuose nerasi tokių užtvarų, siekiančių net penkių ar septynių aukštų namus. Įdomu, kad ir rytinės Vokietijos režimas iš savo pusės pasistatė agitacines lentas ir didelėmis raidėmis pajukia Vakarų ar Vokietijos ryšius su Vakarų sąjungininkais.

Visai netoli sienos atsiranda vaikučių burys. Jie žaidžia sviediniu, Helga, Ursula ar Fritzas nieko nebudami krykštuoja, jų sviedinys atsiduria ties pat siena, Rytų pasaulio vaikai pasiveja sviedinį ir jį meta rytų link. Atrodo, vaikai linksmi, nerūpestingi, tačiau jų išvaizda kažkaip skirtinga. Jų žvilgsniai keisti ir, atrodo, jiems visai nerūpi siena bei tie smalsuoliai ant tribūnos. Vaikai, tautos ateitis... Ar jie sulauks naujų laikų, ar jiems teks gyventi visą laiką narve, ar jie sulauks žmoniškumo pasaulį? Tai ne narve gyvenančių spalioimai.

* ALŽYRE NUMATYTOJI pasaulio komunistinio jaunimo konferencija atidėta -- sekantiems metams. Dar nežinia ir kur ji bevyks. Buvo kalbama, kad konferencija paruoš Bulgarija, bet ir ta žinia nepasitvirtino...

ŽINIOS IŠ VISO PASAULIO

* ADLAI STEVENSON, JAV ambasadorius prie JTO, buv. gubernatorius Illinois valstijoje ir kelis kartus kandidatas į JAV prezidentus, staigiai mirė Londone, Anglijoje. Ten jis buvo sustojęs grįžiant iš posėdžių Ženevoje.

Prezidentas L.B. Johnsonas pareiškė, kad su Stevenson mirtimi laisvasis pasaulis ir žmonija nustojo vieno iškiliausio savo žulų. Viceprez. H. Humphrey išskrido į Londoną Stevenson palaikams palydėti į JAV.

Viso laisvojo pasaulio sostinėse ir spaudoje A. Stevenson mirtis buvo sutikta didelio liudėsio ir jo humaniškos asmenybės vertinimais.

* RYŠIUM SU ĮVYKLAIS VIETNAME spartinamas JAV karinių dalinių perkėlinimas arčiau kritiškų to karo taškų. Ta proga krašto gynybos sekretorius McNamara pareiškė, kad svarstomi planai pašaukti karininkų tarnybą tam tikras kontingentas atsarginių ir sustiprinimas tautinės gvardijos dalinių.

Padėčiai patikrinti McNamara dar kartą vyksta į Vietnamą. Laikraščiuose rašoma, kad į Vietnamą ruošiamasi iškelti iki 200 tūkst. JAV karių.

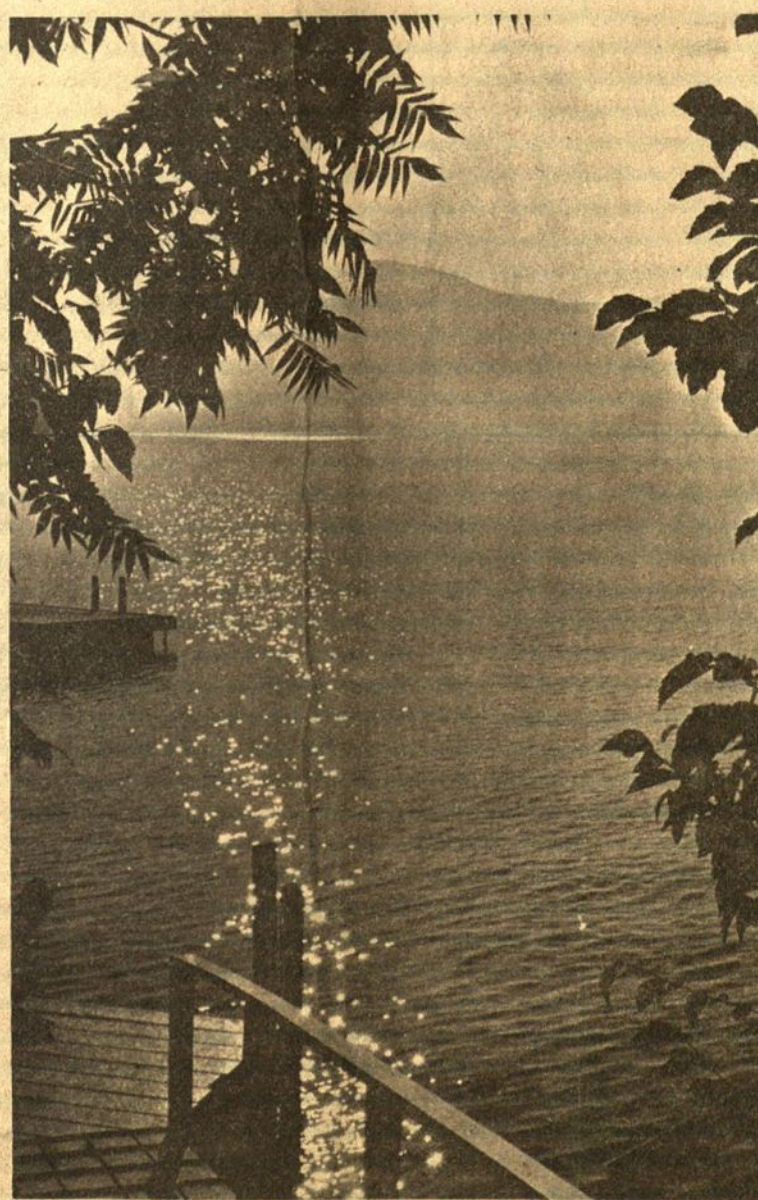
* BASTILIJOS DIENOS PROGA Prancūzija, didžiausiam po karo kariuomenės parade, kurį priėmė gen. de Gaulle, kartu pademonstravo ir savo atominę jėgą, leidžiant persikristi dvylikai Mirage IV atominių bombonešių. Bombonešiai yra pajėgūs pakelti 60 kilotonų atomines bombas.

* LATVIŲ DAINŲ ŠVENTE Portlande, Oregon, sutraukė 9000 dalyvių ir svečių. Į savo mėgiamas dainų šventes latviai splaukia iš visų kontinentų. Pagrindinio bendrojo choro koncerto metu dalyvavo apie 1000 kitų tautybių svečių.

Specialią dainų šventę kantarą lydėjo Portlando simfoninis orkestras.

Dainų šventės proga vyko visa eilė kitų kultūrinių rengimų, kaip meno parodos, literatūros vakarai ir pabaigai didžiulis balius. Latvių spauda ypatingai džiaugiasi ir pabrėžia nepaprastai gausiai dalyvavusio latvių jaunimo pasirodymą.

Gražiai pasisekusi dainų šventė praėjusi jauniosios kartos ženkle.

Rytmetis Lk. George, N.Y. ežere iš "Blue water manor" vasarvietės.

Pasaulio padalinimas — Jalta 1945 m. (5)

Sovietai siūlo Lietuvą į JT

Ketvirtoji Jaltos konferencijos diena — 1945 m. vasario 7 d., trečiadienis — buvo giedri kaip ir kitos. Nė vieno debesėlio dangyje, žemėje tačiau atmosfera buvo įtempta. Užsienio reikalų ministrai savo posėdyje patyrė, kad Molotovas neturėjęs laiko aptarti visus su balsavimo precedūrą Jungtinėse Tautose iškilusius klausimus. Jis taip pat siūlo Vokietijos suskaldymo klausimą pavesti Europos Patariamajai Komisijai (EAC). Edenas nurodo, kad tuo atveju tą klausimą aptariant, dalyvaus ir prancūzai, kurie įeina į tą komisiją, tačiau pati konferencija dar nėra padariusi jokio nutarimo dėl Prancūzijos dalyvavimo Vokietijos Kontrolės Taryboje. Galų gale ministrai vis dėlto sutarė, kad Prancūzija turi gauti zoną Vokietijoje, o jos dalyvavimas Kontrolės Taryboje trijų didžiųjų valstybių bus sutartas vėliau.

Molotovas patiekė memorandumą Vokietijos reparacijų reikalui. Jame siūloma iš Vokietijos išreikalauti reparacijų prekėmis už 20 milijonų dolerių. 10 turi atitekti Sovietų Sąjungai, 8 milijonai abiem didžiosiom vakariečių valstybėms, o likusieji 2 milijonai mažesniems kraštams.

Edenas ir Stettinius pareiškia noro geriau susipažinti su nauju amerikiečių planu dėl JT Saugumo Tarybos sudėties ir balsavimo tvarkos. (Ta tvarka tebeveikia ir dabar).

Rooseveltas nenori tikėti savo ausimis. Jis nepaprastai laimingas. Sovietų sutikimas be jokių rezervų buvo kol kas didžiausia konferencijos staigmena. Tačiau netrukus vis dėlto pasigirsta sovietų 'bet'...

Molotovas reikalauja, kad į JT visuotiną susirinkimą pilnomis teisėmis būtų įleista ne tik pati Sovietų Sąjunga, bet dar Ukraina, Gudija ir Lietuva. Toks reikalavimas motyvuojamas tuo, kad tos trys tarybinės respublikos daugiausiai nukentėjusios nuo vokiečių. Rooseveltas tačiau nekelia Lietuvos statuso klausimo, vietoje to jis aiškina Stalinui, kad jam bus namie sunku išaiškinti, kodėl sovietai turės kelis balsus, o JAV tik vieną. Čia dar reiktų pridurti, kad Molotovas pabrėžė, jog Ukraina, Gudija ir Lietuva nuo 1944 m. esančios praktiškai sa-

vistovios respublikos su savom užsienio reikalų ministerijom. Jis tačiau gale savo pareiškimo sutiko, kad blogiausiu atveju sovietai pasitenkintų tik pirmųjų — Ukrainos ir Gudijos — įtraukimu į JT. Dėl to Lietuvos statusas greičiausiai ir nebuvo keliamas.

Rooseveltas dėkoja sovietams už principinį pritarimą JT organizacijai ir siūlo jų pirmą susirinkimą sušaukti jau kovo mėn. Churchillis sako, kad toks terminas būtų per ankstyvas, jis be to nenori sutikti su Molotovo reikalavimu įsileisti atskiras sovietinės respublikas. Jos neturinčios analogijos su britų dominijom kaip Australija ar Kanada, kadangi tos jau pačios valdosi 25 metus ir turi savo vietą pasaulio valstybių koncerte.

Hopkins pakiša Rooseveltui raštuką:

Pone Prezidente, užpakalyje Churchillio pareiškimų kažkas slepiasi, ko mes nežinome... Gal palaukti vakaro, kad išsiaiškins, ko jis nori. Visas reikalas dvokia. Esu tikras, kad jis galvoja apie ateinančius rinkimus Anglijoje. Harry.

Rooseveltas pašėliu išbraukia žodį dvokia ir parašo: 'Lokalinė politika'.

Į Churchillio nurodymą, kad Europai dar per anksti karui dar nepasibaigus dalyvauti JT suvažiavime, Rooseveltas atsako, kad JT galėtų tuojau aptarti pagalbą Europai. Britai paprašo dešimties minučių pertraukos.

Kai po jos Churchillis grįžta į savo vietą, sir Alexander Cadogan, nuolatinis užsienio reikalų ministerijos sekretorius, paduoda jam raštelį: 'Dėmesio, jūsų karvelynė neuždaryta!'

Churchillis susitvarko ir ant to paties raštuko užrašo: 'Bet paukštis priklauso tokiai rūšiai, kuri toli neskrenda.'

Cadoganas suplėšo raštelį ir pradeda tyliai juoktis. Jis įsivaizdavo kaip sovietai, susidėję suplėšytą raštelį, suks sau galvą, kad su pratus, kas ten parašyta.

Po to pradeda kalbėti apie Lenkijos reikalus. Molotovas perskaito šešis punktus, kuriais atsakoma į Rooseveltto vakar parašytą laišką Stalinui.

Lenkijos rytinė siena turi likti Curzono linija, tačiau su 5-8 km. gilumo pataisom Lenkijos naudai. Vakarinė siena turi būti Oderio-Neisės linija. Būtų gera, kad į laikiną Lenkijos vyriausybę įeitų kai ku-

rie atstovai iš lenkų emigrantų sluoksnių. Po to vyriausybė būtų visų pripažinta ir pravestų laisvus rinkimus.

Visai aišku, kad Stalinas padarė nuolaidą amerikiečiams JT klausimu ir dabar pageidauja tokios pat nuolaidos Lenkijos reikale.

Rooseveltas už tat pareiškė, kad Molotovo pasiūlymai sudaro žingsnį į priekį, tačiau jam netinka žodis 'emigrantas'. Tam pritaria ir Churchillis ir paaiškina, kad žodis emigrantas yra kilęs iš prancūzų kalbos. Jis buvo taikomas asmenims, kurie savo pačių tautos buvo išvaryti iš savo krašto. Dabartiniu atveju būtų geriau kalbėti, apie 'laikinią užsieniūose esančių lenkus'.

Dėl pasiūlymo lenkams duoti tiek daug naujos teritorijos Churchillis suabejoja ar jie sugebės ją tinkamai administruoti: — 'Būtų gaila lenkų žąsi taip prikimšti vokiečių maistu, kad ji nusibaigtų virškinimo negalavimu'.

Be to, britų viešojo nuomonė prieštarautų vokiečių priverstinam iškėlimui.

Stalinas: — Dauguma vokiečių jau pabėgo nuo sovietų armijos.

Churchillis tačiau ir toliau abejoja, ar lenkai sugebės administruoti naujas sritis, o Vokietija priimti tiek daug ištremtų žmonių. Stalino veidas aptemo, todėl Hopkins skubiai rašo Rooseveltui:

Pone prezidente, manau, kad šį reikalą reiktų pavesiti užsienio reikalų ministerijai, kol dar nuotaika visai nesugedo. Harry.

Ir Stettinius paduoda raštelį Rooseveltui: — ar mes turime teisės svarstyti sienų problemą ir duoti garantijas?

Kai Churchillis, pereidamas prie Lenkijos vyriausybės praplėtimo, siūlo šalį užsieniūose gyvenančių lenkų dar įtraukti ir krašte likusius demokratinius veikėjus, Rooseveltas jį nutraukia siūlydamas prieš svarstant tą problemą dar kartą išsimiegoti.

Po to dar trumpam sustojama prie Prancūzijos dalyvavimo Vokietijos Kontrolės Komisijoje. Sovietai sutinka su zonos išskyrimu, tačiau nesutinka duoti vietos Kontrolės Taryboje. Churchillis nurodo, kad tai nelogiška ir privės prie eilės nesusipratimų.

Posėdis po penkių valandų nutraukiamas. Amerikiečiai ir anglai susidarė įspūdį, jog sovietai pasidarę nuolaidesni.

PROTESTO MANIFESTACIJA PRIEŠ SOVIETŲ AGRESIJĄ

Bendra protesto demonstracija prieš Pabaltijo valstybių okupaciją įvyko Latvijos Kultūros Centre Priedainėje, liepos 10 d. 8 val. vak., dalyvaujant tūkstantinei masei pabaltiečių ir žymių amerikiečių, kurie savo kalbose pažadėjo paramą kovoję dėl laisvės ir nepriklausomybės. Ypač stipriai ir pabaltiečiams palankiai pasisakė JAV kongresmanas James J. Howard iš New Jersey.

New Jersey gubernatoriaus ir JAV senatorius H. A. Williams, Jr., negalėdamas asmeniškai dalyvauti, prisiuntė savo linkėjimus kovoję už Pabaltijo valstybių laisvę.

Dalyvavo Lietuvos, Latvijos ir Estijos atstovai. Lietuvą atstovavo generalinis konsulas Vytautas Stašinskas, pasakęs kalbą. Kalbėjo Estijos ir Latvijos atstovai. Priimta rezoliucija ir nutarta pasiųsti JAV prezidentui, valstybės sekretoriui, JAV senatoriams ir kongreso nariams (iš N. Jersey vals.), o taipgi Jungtinėms Tautoms ir spaudai.

Vėliaus pagerbė lietuvių, latvių ir estų veteranai. Invokacijas pasakė latvių pastorius Žanis Kristbergs ir kun. Juozas Barkus, O.S.B. Amerikos, Estijos, Latvijos ir Lietuvos himnus ir keletą gerai parinktų dainų gerai atliko Rūtos ansamblis vad. Alg. Kačanauskui. Solistai: Liudas Stukas ir Heinz Riivald (estas), lietuvių, latvių ir estų šokėjų grupės išpildė meninę programą. Ypač gerai pasirodė Rūtos ansamblis su savo vad. Alg. Kačanausku. Visa programa buvo sklaidi ir patraukli, vieta atvira ore ir labai gerai paruošta.

Pirminkavo inž. V. Melinis, kuris pasakė atidant ir uždant tinkamą žodį ir padėką dalyviams. Programą sklandžiai pravedė prof. Jokūbas J. Stukas.

Reikia pastebėti, kad lietuvių nepilnai suprato šio parengimo svarbą, nors visos galimybės buvo geros. Autobusai vežė nemokamai, įėjimas įrgi nemokamas. Išgarsinta labai gerai per lietuvių ir amerikiečių spaudą ir radijo, parapijas ir organizacijas.

Komitetas dėkingas visiems prisidėjusiems darbu ir lėšomis. Turėjo dalyvauti daugiau lietuvių. Lietuvių dar daug galėtų pamokyti iš latvių ir estų. Partitina bendrauti ir mokytis.

A. S. Trečiokas, Komiteto narys

DABAR GERIAUSIAS LAIKAS ĮRENGTI TVORAS JŪSŲ NAMŲ PUOŠNUMUI IR ŠEIMOS SAUGUMUI.

Įrengiame tvoras, duris, langus, stogelius, tureklus ir kitus įvairaus metalo, plastikos ir stiklo gaminius jūsų pagerinimui ir papuošimui.

KOSTAS BUTKUS
Telefonai: CHICAGO
LUDlow 5-6291,
bet kuriuo laiku,
PROspect 8-2781
rytais ir vakarais.

Diena iš dienos

*** B. K. NAUJOKO UŽRAŠAI ***

VYRAUJA NUOMONĖ, kad iš mūsų senesnės išsivijos kilę, Amerikoj gimę ir auklėti kunigai visiškai nepažįsta lietuvių visuomeninių reikalų, jais nesidomi ir net nemėgsta su jais susidurti. Tos minties slėgiamas, vienas iš žygio į Jungtines Tautas rengėjų, sakosi, ėjęs pas tokį kunigą vis dėlto pabandyti prikalbinti jį to žygio talkon.

Prisistačiau, sako, kaip vienas iš žygio Washingtonan organizatorių.

-- O, tai tu iš tų kibicierių! -- linksmai prašnekęs kunigas: -- Na, tai ką dabar vėl sugalvojot?

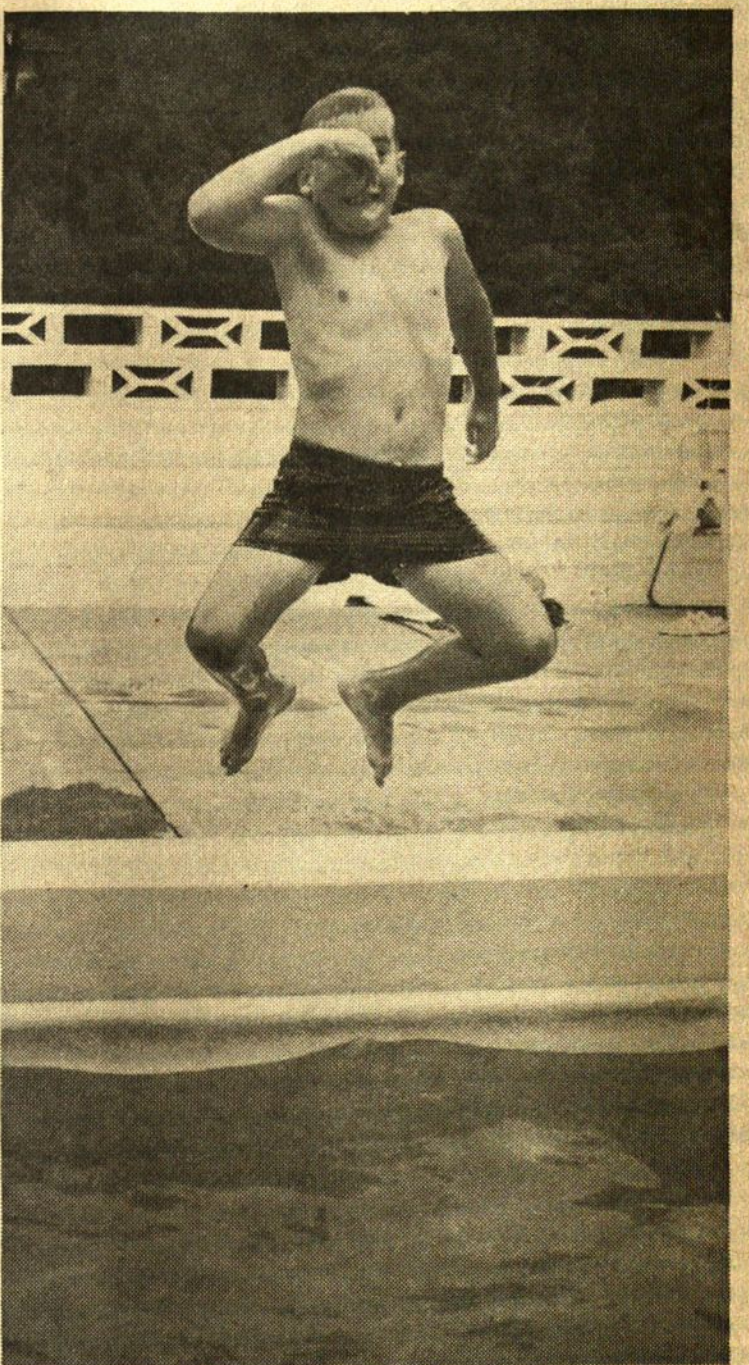
Tai matot, sako, be reikalo bijojau: mes jau populiarūs. Tie žygių organizatoriai, pasirodo, beturį dar vieną bruožą, mūsų veikimų štabuose retai tepasitaikant: neserga neklaidingumo manija ir nepurkštuoja į kritiką. Jie neginčija, kad žygis Washingtonan buvo greičiau "pabiceriavimas" tolimame nuo lietuvių interesų lošime, bet užtat dabar, tenai pasimankštinę ir pasipraktikavę, jie sėdasi prie savo stalo, nebe kibiceriuoti, o, anot V. Abraščio, patys savom kortom lošti.

Jie neginčija, kad dėl tokio nemadingo reikalo, kaip mūsų šis, demonstracijos yra ištisų nedėkingas užsiėmimas, ir kad čia su keliolika dešimčių ar net šimtų dalyvių nieko apčiuopiama negali pasiekti. Jei nori šiuo būdu tapti pastebėtas ir nors kiek išgarsintas, reikla mažiausia keliolikos tūkstančių! Tad jie ir užsimojo suraginti bent keliolikos tūkstančių lietuvių manifestaciją New Yorke lapkričio 13-tą.

Čia, anot Binkio, "išsirikiavo senatvė už rašomo stalo", ir, jei "rašalo jūrom" dar nesitaško, tai bent jau patirtim prikrautais vėsintuvais aušina jaunimo entuziazmą: Ar neperdaug užsimojat? Iš kur imsit tiek žmonių ir tiek pinigų? Ar nereikėtų jums užsidėti autoritetingesnę kurio patyruosio veiksnio kepurę?

Klausimai rimti. Užsimojimas mūsų mastu milžiniškas ir nėra jokių išankstinių užtikrinimų, kad jis pasiseks atlikti, kaip sumanytas. Patyruosieji veiksniai skeptiškai kraipo galvas: jie nesirytų ir dabar nesirytų tokio masto žygiui. Iš to aiškus atsakymas tik į trečiąjį klausimą, dėl tos kepurės: entuziastingiems optimistams nėr naudos iš skeptikų kepurė, ar gal net ir iš pačių jų galvų... Todėl šis užsimojimas planuojamas ir rengiamas sumanytojų savomis galvomis ir po sava kepurę.

Nėra pasisekimo garantijų, bet neįrodyti ir abejotimai. Mat, šie lošikai lošia korta, kurios kiti dabartiniai mūsų veiklos vadovai senokai nebevartoja ir, regis, jau nei nebepažįsta. Ta didžioji nežinomybė korta yra -- senosios mūsų išsivijos jaunoji korta. Lapkričio manifestacijos rengėjai, atrodo, tą kortą pažįsta ir, galbūt, moka ją lošti.

Planuojate atostogų pramogas?

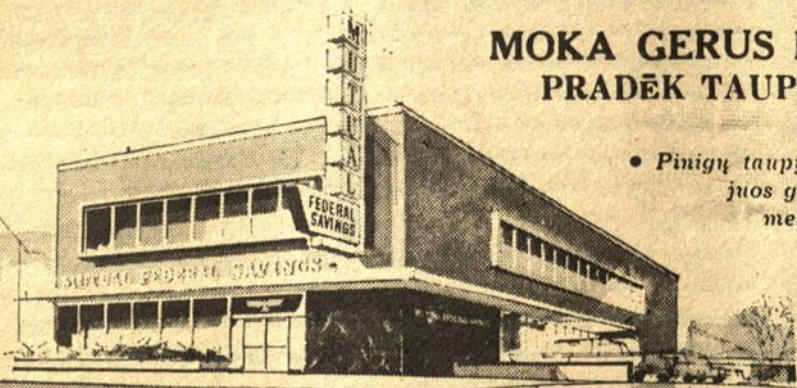
Nešokite į vandenį užsimerkę! Padarykite rezervacijas iš anksto... suplanuokite ir visus vizitus... ir planuokite jau dabar palaikyti ryšį su namiškiais... skambinant užmiestiniu telefonu. Atsiverskite pirmą viršelio puslapį jūsų telefono knygoje, kur matysite kaip telefonuoti greičiau.

Ohio Bell
Part of the Nationwide Bell System

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS! PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

• Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokam visas pašto persiuntimo išlaidas.

• Dabartinis dividendas 4½% išmokamas du kart per metus.

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4; Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

DIRVA

The Lithuanian Newspaper
Established 1915

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published tri-weekly except Holidays and semi-weekly in July and August by American Lithuanian Press Radio Ass'n.

VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina: tris kartus į savaitę, išskyrus šventes ir du kartus liepos ir rugpjūčio mėnesiais.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

TAUTINIS SOLIDARUMAS KASDIENINIAME GYVENIME

Kiekvienos tautinės grupės svoris svetiname krašte pareina nuo medžiaginio ir dvasinio kapitalo, kurį ji susikrauna tame krašte. Su nuskurdėliais, nesusiklausėliais, nors jų grupė būtų ir gausi, niekas niekur nesiškai. Mūsų šaliai, priešingai, tautybų grandinėje nebūdami gausūs, skystis negali lietuviška kilmė ir pavardė šiandien, nėra kažkokia klūtis, siekiant pilnesnio išgyvenimo.

Važiukime skersai išilgai Jungtines Amerikos Valstybes ar Kanadą -- visur sutiksime savo tautiečių, apie kuriuos pagarbiai atsiliepa net ir svetimieji. Pasivažinėję žemės ūkio rajonais, surasime gražiai išgyvenusius ūkininkus. Pasukime į vasarviečių rajonus, rasime jau išgarsėjusių ar palapsniui vardą besistiprinančių, lietuvių laikomų vasarviečių, užiegos namų, motelių, įmonėse sutiksime lietuvių, dirbančių atsakingus darbus, reikalingus aukštą kvalifikaciją. Nebe naujiena išgirsti lietuvių, aukštą išsilavinimą, mokslinį tyrimų vadovavimą, vietinės ar federalinės valdžios bei mokslo įstaigose ir daug kur kitur.

Plataus masto įtakingi laikraščiai, radijas, filmas, televizija, pagaliau naujasis erdvės tyrimai -- visa tai sritys, kuriose mūsų kilmės žmonės šiandien ima reikšėti savo darbu ir idėjomis.

Ir norėdami neišsiskaičiuosime šiandien visų tų sričių, kuriose lietuvių dirbdami, palapsniui didina savo tautinės grupės dvasinį ir medžiaginį kapitalą, kuris tegali tik lengvinti ir mūsų politinę kovą dėl savo krašto laisvės. Toji kova, kaip matome, ilga ir sunki. Visos priemonės, stiprinančios ją, šiandien mums reikalingos ir naudingos. Tačiau bene svarbiausia jų yra tautinis solidarumas. Jisai reikšiasi visai ir visokiais ir jį stiprinti yra jau kiekvieno lietuvių šventas pareiga.

Tautinį solidarumą stiprina ir tasai, kas naudojasi savųjų tautiečių patarnavimais, kurie savo ruožtu atiduoda savo duoklę bendriems lietuvių reikalingam rem-

ti ir skatinti. Protingai daro tie, kurie savo santaupas laiko ar pasikloja lietuvių administracijose, bankuose, nes tie bankai neatsisako remti mūsų kultūrinių ir politinių užsimojimų. Maloniai užsukti pas lietuvių prekybininką, amatininką ar kitą verslininką, nes žinai, kad jis paremia lietuviškas organizacijas ir mokyklas, kurias ir tu patsai remi. Tavo advokatas, gydytojas, apdraudimo agentas, neklinojamojo turto tarpininkas dalyvauja lietuviškame gyvenime kartu su tavimi, bet jo pavardė, skelbiant aukojusius, atspausdinama aukščiau tavosios, nes jis išsilgali duoti ir duoda daugiau negu tu. Argi nusišuksi nuo jo, kada jis tau, be to, dar ir patars ir padės geriau ir nuoširdžiau negu bet kas kitas?

Imkime knygas, laikraščius, radijo valandas, didžiuosius parngimus, politines demonstracijas. Remiame jas visi, kiek išgalės leidžia. Perkame, prenumeruojame, aukojame. Visa tai gražu, bet be geriau profesijose ar versluose įsikūrusių tautiečių paramos skelbimais ir stambesnėmis aukomis vargu šiandien turėtume ir tose srityse tai, ką turime.

Kadaise Lietuvoje kartu su lietuvių verslininkų pastangomis eiti į prekybą ir pramonę buvo pasiskelbęs šūkis "Remkime savuosius". Šiandien tasai šūkis prašosi išplečiamas ta prasme, kad mūsų šaliai mūsų pastangas jau remia, atsidėkodami jiems nepamirškime patys ir paraginkime kitus naudotis jų patarnavimu. Tai bus bene geriausias tautinio solidarumo vykdymas mūsų kasdieniniame gyvenime.

Žinoma, nėra namų be dūmų. Atsitinka gyvenime ir taip, kad vienas kitas taip reikšiamą mūsų solidarumą panaudoja ne taip, kaip jo lietuviška sąžinė jam turėtų diktuoti. Tai niekada nebuvo taisyklė, bet labai menka išimtis. Ir toji išimtis vėliau ar anksčiau nukentės, ir daugiausiai nukentės ji pati, o ne tie, kurie savo pasitikėjimą jai nuoširdžiai reiškė. Todėl išmintingai elgsimės bendraudami su tais, kurie mūsų pastangas remia.

(Ins)

TAUTOS VALIA

Tautos nusistatymas išlaikyti savo narius viename socialiniame junginyje yra jos prigimtosios teisės išdava. Tautos valia bręsta ir auga kartu su jos narių tautinės sąmonės išsivystumu, jos apimties turiniu didėjant. Tautinės sąmonės padariniais veikiant susiformuoja laisvės idealo troškimas. Laisvėje tauta mato savo ateities gyvenimo ir kūrybos gražiausius atspindžius.

Šiais metais sukanka dvidešimts penkeri metai, kaip Lietuva, ne dėl savo kaltės prarado savo valstybinę nepriklausomybę. Istorija atžymės šį laikotarpį, kaip dekadą desperatiškų kovų ir nepalaužiamų pastangų gelbėti Tėvynę - Lietuvą iš ją ištikusios nelaimės, kaip didingą bei nepaprastą ištvermingumo etapą kovoje už savo tautos gyvybės išsaugojimą. Bet istorija taip pat aukso raidėmis įrašys lietuvių tautos šio laikotarpio aukščiausią heroizmą. Ir šių dienų žiaurus okupantas įsitikins, kad tautų ateitį lemia ne brutali jėga ir kruvinas teroras, bet tautos ryžtas ir geležinė valia išsaugoti savo gyvybę. Jos noras ir nepalaužiamas troškimas veržtis į laisvę. Tautos valios vedini partizanai savo gyvybės auką ir legendom apjuosė mūsų tėvų žemę. Tautos valios polėkiai yra nužymėti Sibiro tremtinių vargais, kančiomis ir kryžiais. Tautos valios skatinami didieji Lietuvos laisvės herojai regėjo šitokią viziją:

Plauks iš rūkio kryžiai tėviškos eglėnys.
Rasoję paskendę mėlynį šilal...

• Šveicarijos laikraštis "Basler Nachrichten" yra paskelbęs vedamuoju min. S. Lozoraičio straipsnį apie antrojo pasaulinio karo pasekmes Lietuvai ir kitoms Rytų ir Centro Europos valstybėms, kurias Sov. Sąjunga užvaldė, nors Vakarų demokratijos vedė ir laimėjo karą laisvės obalsiu. Rytų su dažnai pasireiškiančiu dabar Vakaruose palinkimu tenkintis tariamąja komunistinės santvarkos liberalizacija, straipsnyje pabrėžiama, kad pavergtos tautos turi teisę ne į jų priepaudo liberalizaciją, bet į laisvės bei nepriklausomybės atstatymą.

Vokietijos Federalinės Respublikos radijas yra transliavęs ilgą ištrauką iš Lozoraičio straipsnio kartu su citatomis iš anglų ir prancūzų laikraščių "Economist" ir "Aurore".

• Šv. Tėvas kun. dr. Audrij Bačkį, po metų diplomatinės tarnybos Apaštališkoje Nunciatūroje Maniloje, Filipinuose, teikėsi pakelti Monsinjoru ir paskirti sekretorium toje pačioje Nunciatūroje.

Ligšiol, nuo pr. metų liepos 1 d. jis ten ėjo Nunciatūros attacé pareigas.

BOSTON

• Vinco Krėvės veikalu inscenizavimą rengia ALT S-gos Bostono skyrius rugšėjo mėn. 26 d. 3 val. p. p. Lietuvių Piliečių Klubo salės III-jo aukšto auditorijoje.

Ištraukas iš "Dangaus ir žemės Sūnūs", "Šarūno" ir "Raganiaus" išpildys Vyta. Valiuko vaidintojų trupė iš New Haveno.

Režisūra Vytauto Valiuko. Scenovaizdis dail. Alb. Elksaus. Muzika ir efektai Birutės Liogienės. Scenos technika Romo Vilko.

ALT S-gos Bostono Skyriaus Valdyba

Bus sunku tikėti Lietuva - tėvynė,
Kad iš kraujo jūros tu gyvent kilai.

Sakysite, kad tai sentimentas, arba netolimos praeities tragišką mūsų tautos misteriją. O aš manyčiau, kad tai istorija. Juk istorija gausi prieštaravimų. Ji nėra logiška, kaip ir patys žmonės savo sprendimuose nevisada pasižymi logiškumu. Ryškiausias mūsų laikų pavyzdys yra kai garbinama laisvė ir greta palaikoma vergija. Kai šalia žmonijos laisvės, trečdalis jos neša sunkų vergijos jungą. Prieš 20 metų apie raudoną tironą Staliną kalbėjo jo draugai ir vergai kaip didelį žmogų, o šiandien apie jį niekas nebekalba, o jo pasekėjai net senus kaulus išbarstė į Kremliaus patvorį. Ant kruvinių tironų kapų niekas nesodina gėlių, kurios primintų laisvę. Ten auga piktos piktžolės ir byloja pasauliui apie nykią tuštumą. O tautų laisvės kovos žygius rašo į istoriją aukso raidėmis, kad ateinančios generacijos semtųsi stiprybės pasaulio tautų šeimos didžiai kultūros kūrybos misterijai.

Tautos kyla iš ilgų amžių glūdimos ir žygluoja didžiais tolais paženknton ateitin. Kruvinieji tironai yra susidėsčiusios politinės konjunktūros padariniai. Jų amžius tetrunka tik kelius dešimtmečius.

Prieš 24 metus dėl mūsų tautos ištikusios nelaimės Amerikos politikai buvo abejingi ir nepatvirtė mums ieškoti pasaulyje teisybės. O šiandien, kai mūsų lais-

vės sutemę šešėliai pikta grūmoja Amerikos laisvei, amerikoniai netik laukia mūsų šiurpios žaidzos priminimo, bet dar ir skatina, kad mes apie jos didžiųjų sopulius kalbėtume. Jiems grasomo pavojaus akivaizdoje ir būtemė jų gretose nepalaužiami už bendrą laisvės idealą kovotojai. Mus jungiantieji bendri veiksmai ir žygliai greičiau priartins ir mūsų tautų laisvės prisikėlimo pavasarį...

Laisvi ir pavergti lietuviai, visi mes savo rankose turime tautos gyvybę, nes tai yra dvasinių jėgų srovė, kuri iš praeities per dabartį teka ateitin. Ji teka mumyse ir teka su mumis, kur mes bebūtume ir koks likimas būtų, jei tik liekame savo tautai ištikimi.

Tautos valia skverbiasi pro okupanto vergijos pančių grandines ir veržiasi į žadėtąsias laisvės aušras... Tautos valia savo nesulaikomais smūgiais prasiskverbs į laisvojo pasaulio žmonijos sąžinę ir įrodys, kad jos okupantas yra didžiausias nusikaltėlis, didesnis ir už didžiųjų tos rūšies Nuerenbergo nusikaltėlius. Anie žudė paskrų kaltėlis, didesnis ir už didžiųjų tautų narius. O šitasai kėsinasi į tautų gyvybę ir graso pasaulio žmonijos laisvę, kultūrą ir civilizaciją.

XX a. žmogaus genijus prasiskverbė į visatos paslaptis ir rengiasi ją pakreipti šios planetos gerovei. Tačiau XX a. istorija taip pat pagimdė kruviną tironą, kurio piktai pradai graso sunaikinti žmogaus laisvę ir kultūrinę vertybę. Mokslo pažanga teikia apčiuopiamų duomenų, kad jau nebetoli tas laikas, kada žmogaus genijaus išrastos priemonės sugebės pažaboti kruviną tironą ir jo pavergtų tautų vergijos pančius pavers beverčiais šūpiais.

Š. m. liepos mėn. 17 d. JAV visų pavergtų tautų laisvieji nariai savo demonstracijose ir eisenose prisimins savo kraštuose įvykdytą raudonojo tirono didžiausią nusikaltimą -- pagrobimą jų tautų laisvės. Prisimins anuo metu Hitlerio ir Stalino, tų kruvinių būdžių prekybinį sandėrį, kai jie klastingu būdu išplėšė, pavogė, nukryžliavo ir išniekino tautų laisvę, pasaulį paskandino ašarų, kraujo ir vargo jūroje. Slapčia savo mintyse ir širdyse pamins šią šiurpią tragediją ir mūsų broliai ir seserys pavergtame krašte. Ir gal būtų su giliu skausmu širdyse ir liūdesio ašaromis akyse jie bus policijos jėga ir dvasinio smurto priemonė varomi į gatves ir aikštes, kad pareikštų okupantui dėkingumą, kad jis jų kraštui atnešė klastą, melą ir vergiją. Šia proga vergijos pakalikam norėčiau priminti tik vieną tiesos žodį, tai laisvą mintį. Laisvoji mintis, kaip paslaptingoji deivė savo žvilgsniu palengva tirpdo tironų pančių grandines ir griaua vergų imperijos sostą. Laisvoji mintis yra tas dinamiškas variklis, kuris apsprendžia žmonijos likimą ir tautoms leidžia būti tuo, kuo jos nori ir sugėba, o ne tai ką joms vergijos imperatoriai pagal savo malonę skiria. Laisva mintis yra ištikima palydovė tautos valios. Tautos valia yra nepalaužiama ir karšta liepsnojanti jos širdyje ir ateinančių generacijų jausmuose ir mintyse. Ji yra patvarėsu už okupanto utopines užmačias. Tautos ašarose, kančiose ir kraujuje išaugęs gražus laisvės žiedas spindi savo didybe ir kilnumu. Nėra pasaulyje fizinės jėgos, kuri sulaukėtų gyvą tautos troškulį veržtis į to žiedo skleidžiamą grožį, didybę, garbę ir tautos pilnutinio turinio tikslą -- jos laisvę.

I. A.

Schaefer yra alus, kurį privalote turėti, jei turite daugiau, nei vieną.

VASAROS ATOSTOGAS

MALONIAI KVIECIAME PRALEISTI

MĖSKOS VASARVIETĖJE

42 Beach Street

Monument Beach, Cape Cod, Mass.

Tel. 759-3251 (Area Code 617)

Rami poilsiui aplinka, šiltas Atlanto vanduo, baltas papludimio smėlis, geras maistas ir malonus patarnavimas užtikrina užsitarnautą poilsį.

Laisvalaikio pajvairinimui:

- valtis — žuavimui
- teniso aikštė
- sail-fish buriavimui
- vakare tėvams išvykus prižiūrėti vaikų,
- stalo tenisas

Sezono pradžia birželio mėn. 19 d. Prašome rezervuoti sau vietą iš anksto:

S. M. Lušys,

88-01 104th Street, Richmond Hill 18, N. Y.

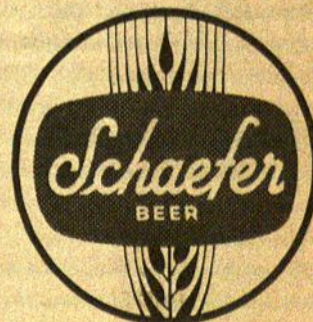
Tel. VI 9-1193 (Area Code 212).

I. Veitas,

72 Congress Street, Braintree, Mass. 02185

Tel. 843-2146 (Area Code 617).

Sezonui prasidėjus kreiptis tiesiog į MĖSKĄ.

Schaefer Breweries, New York and Albany, N. Y., Baltimore, Md.

AKIMIRKOS

BRONYS RAILA

Neišnys laiko prieblandoje (2)

Prof. Vaclovo Biržiškos Aleksandrynas, apimęs keturius šimtmečius mūsų raštų ir kultūros istorijos su 370 įvairių autorių, nėra įmanomas nei aprašyti, nei apibūdinti keliom laikraščio akimirkom. Bet tai ne jo yda, o greičiau laikraščio, kuris to padaryti nepajėgė.

Tačiau Petras Jonikas, buvęs Lituanistikos Instituto prezidentu, veikalą pradėjęs leisti, savo prakalboje pirmajame tome tarsi beveik įveikė -- kad ir sunkiais filologo žodžiais, bet tiksliai. "Tas veikalas, rašo jis, yra dvigubai svarbus. Viena, jis pirmą kartą mūsų istoriografijoje sukuria bei surikiuoja didelį būrį senųjų lietuvių autorių bei rašytojų, jų tarpe ir daugelį ligi šiol mažai kam žinomų arba ir visai nežinomų, pasklidusių kelių amžių mūsų kultūros dirvose ir tartum ten beįnykstančių laiko prieblandoje, sutelkdamas svarbiausius jų gyvenimo duomenis, jų raštų bei juos liečiančios literatūros ir dokumentų sąrašus. Antra, veikalas žymiai palengvina įvairius tolimesnius mūsų kultūros bei literatūros istorijos tyrinėjimus, patiesdamas jiems tvirtą pamatą svarbiausių duomenų, autoriaus sulaukusiu kuone per visą jo mokslinės veiklos amžių iš įvairių šaltinių, kurių ne vienas šiandien tyrinėtoji sunkiai bepraeinamas arba ir visai nebepraeinamas, žuvęs..."

Jeigu Aleksandryną profesorius būtų galėjęs baigti rašyti laisvoje Lietuvoje, jis būtų buvęs toks pat, tik gal dar pilnesnis. Tačiau pirmoji jo redakcija jau buvo aptvarkyta, dar bėgant 1944 metais į Vakarų. Profesorius į mažus tremtinio lagaminėlius pasiėmė rankraščius ir kiek medžiagos, ką visa vėliau Vokietijoje, ypač Baltų Universiteto Pinneberge laikotarpiu, perrašinėjo ir vis papildė naujais duomenimis, tą patį darbą tebetęsdamas ir Amerikoje ligi mirties.

Brolio Mykolo peržiūrėtas ir dar kiek papildytas, Aleksandrynas tapo svarbiausiu šaltiniu aruodu Lietuvos kultūrinei praeičiai toliau tyrinėti ir vienas iš pačių stambiausių mokslo veikalų, pasirodžiusių per 20 metų mūsų išeivijoje. Tai pilna to žodžio prasme -- tikroji lietuvių senesnės raštijos enciklopedija. Ji būtina lietuvių literatūros ir spaudos žmogui, reikalinga besidominčiam savo tautos praeitimi, kiekvienu atveju, anot LB vadų, ji tinka būti inteligentiško lietuvių buto puošmena. Ji bus atidžiai konsultuojama ir sovietinės Lietuvos universitetuose ir institutuose, tai neabejotina.

Bet ar Aleksandrynas šiaip jau bus plačiai perkamas laisvajame

lietuvių pasaulyje, man dar labai abejotina. Jis nepigus -- trys tomai kaštuoja beveik tiek pat, kiek geros rūšies prancūziško konjako trys bonkos, -- o neturtingas Amerikos lietuvis dabar tiek "spendyti" negali, arba turėtų atsisakyti sukaktuvių, vestuvių, varduvių ir gimtinių iškilmingesnio paminėjimo, kas būtų visai nepadoru. Tačiau ilgai, labai lėtai jis išeis. Po dviejų trijų dešimtmečių jis nesimėtys sandėliuose.

Nenoriu nieko prigauti: Aleksandrynas -- ne romanas, ne špiounažas ir praėjusių didžiųjų karų istorijos. Taigi, pagal šiuos lygmenis, tiesą sakant, jis nėra labai "įdomi", o greičiau labai "nubodi" knyga. Ir parašyta glaustų glaustiausiais, parakiškai sausai, be jokių fantazijų ir išraiščių. Jeigu sudėtą medžiagą kas norėtų išpuosti sparnuotesniu stiliumi (ir tam nestigtų duomenų), tai apie nevieną iš senųjų rašytojų, kaip pvz. apie Mažvydą, Donelaitį, Valančių, Daukantą, reiktų rašyti po atskirą knygą.

Būti dalykiška, sausa, nuobodžia -- tokia jau mokslo knyga, baltas pas mus. Tačiau šiame smulkiai maltame parake yra reikšmingi ir žiežirbūs: tai kokia nors dar niekam nežinota staigmena, tai saikingo sąmojo gabalytis, tai vėl filosofiški atsargi pastabėlė.

Štai paskutiniame tome minimas Julius Anusevičius, biržėnas, gimęs 1832 metais, 1863 m. sukilimo dalyvis, Sibiro tremtinys, paskui gyvenęs Kaukaze, po amnestijų gavęs teisę grįžti į Vakarų, bet tik į Rygą, ir jau paskutinius keliolika metų išgyvenęs atsiskyrėlio gyvenimą savo gimtinėje, kur mirė 1907 metais. Iš profesijos buvo matininkas, bet daugiausia savamokslis poetas, žinomos sukilėlių dainos autorius: Nebeskuskit, broliai ūsų, -- Eisma tuojau mušti rusų... Jis nepamirštas, vienas kitas jo eilėraštis dedamas į antologijas, tačiau kūrėjas, deja, riboto talento ir rašęs šiaurės aukštaičių tarpe. Bet tik retas kada girdėjo, kad iš šio užsispyrusio biržėno plunksnos ligi dabar išliko 20,000 eilučių jo prirašytų lietuviškų eilėraščių (o gal tiek pat dar bus dingę ar išsimėtę juodraščių) ir nemažas pluoštas vertimų iš lenkų prozos.

Arba štai -- antrajame tome aprašytas Jonas Krizostasas Gintila, gimęs 1788 m. Žemaitijoje, vienas iš įdomiausių 19 amžiaus pirmosios pusės lietuvių intelektualas, ekscentrikas, itin savotiško charakterio, gal daugiau

neigiamo. Labai gabus, dar tebesimokydamas vyriausioje dvasilinėje seminarijoje Vilniuje, jau gauna teologijos kandidato laipsnį. Tuo pačiu metu įstoja Vilniaus universitetą, studijuoja pradžioje fiziką, paskui hebrajų kalbą. Įšventintas kunigu, kiek pavikaravęs provincijoje, vėl grįžta į universitetą, studijuoja filologiją, vėliau gauna teologijos magistro laipsnį, dar vėliau teologijos daktaro laipsnį už disertaciją apie krikščioniškąją moralę, profesoriuoja universitete.

Bet netrukus jam šauna galvon geismas pasidaryti vyskupu. Randa įtakingų rėmėjų, būna pristatomas Romai, tik popiežius skyrimo neduoda. Gal dėl to, kad jis, kaip V. Biržiška pažymi, "greitai išgarsėjo savo linksmu ir kunigui visiškai neprideramu gyvenimu". Bet Gintila, besiekdamas vyskupystės, nenurimsta per 20 metų, susiartina su rusais, padliažiauja carui, apsigyvena ir įvairias pareigas atlieka Petrapilyje, tikėdamasis, kad sucaro pagalba pasidarys vyskupu. Ir iš tikrųjų, jį caras vėliau pristato Romai, jis net perima Žemaičių vyskupystės valdymą, neteisingai pasivadina vyskupu, net su rusais susipyksta ir ima stoti už lietuviškumą, bet popiežius jo vis nevirtina vyskupu, kol netrukus jis buvo priverstas tas pareigas perduoti teisėtai Romos popiežiaus paskirtam vyskupui M. Valančiui.

Šis ekscentrikas tačiau buvo visokių mokslų mėgėjas, turėjo turtingą 20,000 tomų biblioteką ir daug rašė, ypač religiniais klausimais... kartais lenkų ir hebrajų kalba, kartais lietuviškai, bet žydiškais raidėmis. Ar daug kas iš mūsų žinojo, kad Kauno kunigų seminarijos bibliotekoje tebebuvo saugojamas Jono Krizostomo Gintilos 264 puslapių rankraštis -- vertimas į žydų kalbą, vardu "Einige grundzätze der funktiojnen Gloybin" (Kai kurie katalikų tikėjimo pagrindai)?..

Tai vis retenybės, keistumai ar sąmojo žiežirbos. Bet kodėl visa tai ir daug daug kas kita pavadinata Aleksandrynų? Ką tas visiškai naujas žodis pasako apie senuosius Lietuvos raštus ir raštininkus? Dėl to jau būta nusišėbėjimo ir ginčų, kai atėjo metas veikalui spausdinti ir kai autorius jau buvo miręs. Tada vyriausias brolis Mykolas visu biržiškišku solidarumu, kaip plintat, stojo ginti Vaclovo nusistatymą.

Šio ginčo atspindžiai yra išdėstyti pirmojo tomo prakalboje, labai gražiai ir jausmingai, iš kur

paaiškėja paslaptis, ir ji yra, kaip sakytų prancūzai, normali: Cherchez la femme... Prieto, kas pasakytą, dar papildysiu, ką man profesorius Mykolas anuo metu yra pasakojęs apie savo brolio jausmus negeroms ir geroms žmonoms...

Vaclovas buvo vedęs du kartus. Pirmojo pasaulinio karo pradžioje Rusijoje jis vedė jaunų dienų pažįstamą lietuvių gydytoją Juzefą Slaboševičiūtę, dvarininkaitę nuo Šiaulių. Tai būta šaunios ir energingos merginos, turėjusios daugybę visokių dorybių, kurių tarpe pati mažiausioji buvo -- ištikimybė savo vyrui. Karo metu, nenuolat su vyru gyvendama, ji dar turėjo ir vieną ydą -- nenugalimą paslaugumą kito dūsautojo širdies troškimams. Ilgai netrukus tos vedybos, kaip dabar pasakytų amerikiečiai, pateko "ant uolų" ir susprogo. Vaclovo nusivylimas moterimis po to buvęs neapsakomas, jis nei pažinrėti į jas negalėdavo ir buvo nutaręs niekad nieko bendro su jomis nebeturėti.

Tačiau šis jo žemaitiškas užsispyrimas nebuvo visiškai žemaitiškas. Karui baigiantis, jis sutiko vieną vienintelę išeitį ir ją vedė. Tai buvo jauna ponė Aleksandra Briton, kurios mergautinės pavardės čia neminėsiu, nes ji labai ilgai ir keistokai skamba, ir neva esanti ne rusų, o armėnų kilmės.

Kai po karo Aleksandra Biržiškienė atvyko Lietuvon drauge su vyru, ji greit išmoko gražiai lietuviškai, prisitaikė prie naujų aplinkybių ir su visu tobulumu įsigyveno į svarbiausią savo gyvenimo misiją -- būti gera žmona savo vyrui. Profesorius Vaclovas, kaip žinoma, buvo kieto ir aštroko būdo, labai temperamentingas ir dar labiau darbus. Jis visą laiką buvo paskyręs mokslui, pasikaitoms, knygoms, straipsniams, universiteto bibliotekos organizacijai ir galbūt savo didžiausiai meilei -- lietuvių bibliografijai, kurią jis turbūt mylėjo net dar daugiau už žmoną.

Aleksandra neatliko daug didelių visuomeniškai reikšmingų ir garsių darbų, bet tik vieną, ir tą ji atliko tobulai. Buvo pavyzdinga, švelni, maloni, rūpestinga, pasiaukojusi žmona, padarydama savo vyrui gyvenimą tokį jaukų ir pilną, kad jis visas galėjo pasižvesti savo darbui, būti atpalaiduotas nuo bet kokių pašalinių rūpesčių ir kasdienybės trivialių reikalėlių. Ji rodė Vaclovui, kad jis būtų labai apsirėkęs, jei būtų laikęsis savo ankstyvesnio karštuoliško nusistatymo niekad daugiau nepažvelgti į jokią moterį pasaulyje.

Aleksandra mirė skausminga liga -- kepenų vėžiu 1943 m. Kaune, sulaukusi tik aarti 50 metų. Jos sveikatai pradėjus silpnėti, dabar ją globojo, dienomis ir naktimis slaugė pats Vaclovas. Tuo laiku, niekur iš namų nebeišeidamas,

jis pradėjo atspėjiamam valandom tvarkyti per ilgus metus savo surinktą senosios lietuviškos raštijos istorijos medžiagą ir galutinai išdirbo planą ir formą veikalui, iš kurio gimė... Aleksandrynas.

Patį pavadinimą Vaclovas sugalvojo tik Aleksandrai jauniui -- savo didžiausią gyvenimo darbą pavadinti iš jos vardo kylančiu žodžiu, kaip paminklą jos atminimui, jos gerumo ir pasiaukojimo įvertinimui, kaip neišnykstančią liudijimą jų dviejų patvarios meilės ir laimingo gyvenimo.

Ir tati įvyko, ir taip jau yra naujas žodis ir jo ypatinga prasmė, ir aš nežinau, koks zulusas galėtų tam prieštarauti.

Gražesnio, prasmingesnio, dvasingesnio už bet kokį marmurą paminklo moteriai ir žmonai, rodos, nėra ligi šiol pastatęs joks kitas mūsų gimtosios žemės vyras, kartu nukaldamas laiko prieblandoje neišnykstantį paminklą Lietuvos mokslui ir savo tautai.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

GINTARO vasarvietė, įsikūrusi ant pat Michigano ežero kranto, pradėjo vėl naują vasaravimo sezoną. Čia gali rasti malonų poilsį žuolų pavėsyje ar saulės spinduliuose tiek šeimos, tiek pavieniai asmenys. Vasaravimui patalpas galima išsinuomoti su visais virtuvės įrengimais ir patiesiems maistą gamintis, arba valgyti vasarvietės valgykloje, kur sumani šeimininkė p. Ribokienė gamina lietuviškam skoniui pritaikintą maistą.

Dėl rezervacijų skambinti 616 — 469-3298, arba rašyti: GINTARAS RESORT, P. O. Box 74, Union Pier, Mich.

MIELI TAUTIEČIAI!

Pasiremami ilgamečiu patyrimu ir nuolatiniiais prekybiniais ryšiais su Lietuva kviečiame per mus pasiųsti giminei Tėvynėje tai, kas ten naudingiausia ir reikalinga.

Sifilome, šiuos vertingus siuntinius labai aukštos kokybės dovanų ypatingai nuspaustomis kainomis, įskaitant Sov. mūtą ir pasiuntimą.

LKS: Vyr. arba mot. angliško gabardino lietaipaltis; 3 1/2 jardų angliškos vilnonės medžiagos kostiumui ir 4 jardai pūkiaus nepermatomo nailono suknelė, tik už \$66.00.

P—3: 6 jardai šiltos angliškos vilnonės medžiagos dviems paltams ir 3 1/2 jardų ekstra geros viln. angl. medžiagos kostiumui tik už \$75.00.

V—3: 10 1/2 jardų labai tvirtų gražių vilnonių angl. medžiagų 3 eilutėms, tik už \$55.00.

N—4: 16 jardų keturioms suknelėms nepermatomo sunkaus pageidaujamo spalvų labai gražių raštų nailono, tik už \$45.00.

V—3 ir N—4 jungtinį siuntinį skaitome tik \$86.00 (susiųsių pasiuntimo išlaidos).

Ir patį vertingiausiąjį SM siuntinį: 6 vilnonės kašmiero skarelės su gėlėmis įvairių spalvų; 6 itališko šilko elegantiškos gražių raštų skarelės ir 3 skotiškos vilnos arba orlono labai šilti susegami arba per galvą užmaunami megztiniai, tik už \$65.00.

Garantuotas ir apdraustas pristatymas per 3-4 savaites. Gavėjams nereikia nieko primokėti. Viskas įskaiciuota į nurodytas kainas.

BALTIC STORES, Ltd.

(Z. JURAS)

421, Hackney Rd.,
London, E. 2., England

Seniausia lietuvių bendrovė Anglijoje, veikianti nuo 1938 m. Atstovai JAV:

L. Venckus, 7030 So. Talman Ave., Chicago, Ill. Tel. 436-0494.

GAIVA, 3570 West Vernor, Detroit 16, Michigan.

COSMOS, 327 W. Broadway, So. Boston, Mass.

AURELIJA BALASAITIENE

KELIONĖ Į NIEKUR

Novelė

(20)

...Prisimenu vieną vakarą Erikos vasarnamio vėrande. Raudonų rožių kvapas draikėsi ties ramiu Reino vandeniu ir nematoma kvapia migla supo jos auksinę galvą. "Erika, pasakyk man tikrą priežastį -- kodėl tu neleidai man tavęs tapyti?", klausiau suradęs valandėlę vienas su ja. "Ar bijai, kad aš nesugebėsiu atvaizduoti tavo grožio drobėje? Tu nepasitik, kad mano ranka tinkamai įvertins tavo tobulą veido formą..." -- "Ir vėl pradėdi būti įkyrus. Aš nenoriu stovėti eilutėje senstančių aptukusių matronų, kurios samdo tavo talentą, ieškodamos komplimentų savo vystančiam ar niekada neegzistavusiam grožiui. Cha, cha, cha? Kam tau mano portretas? Aš čia -- gyva ir reali. O gal norėtumei vietoj manęs mylėti dažytos drobės gabalą?" -- "Erika, tu negalvoji rimtai, kad aš profanuojau meną, pataikaudamas tiems, kurie brangiai moka. Atsimeni, kaip aš atsisakiau tapyti grafinės von Sternberg portretą? Tu dar net pykai sužinojusi, kokia suma man buvo pasiūlyta. Aš iš jos plokštą, nieko nesakančio veido ir neinteligentiškų akių negalėjau nieko padaryti, kas neprilygtų melui, jei nenorėčiau jos užgauti. Ar atsimeni tą suvargusią naslę, kuri prie Friedrichstrasses pardavinėjo gėles; kas jai mokėdavo už jos sutikimą pozuoti. Dabar mano "Moteris su nuvytusiomis gėlėmis" bene bus vienas iš mano geriausių portretų. Tu žinai, Erika, kad aš tapau tik tą, ką noriu. Aš turiu būti laisvas objekto pasirinkime. Man tada nei pi-

nigai, nei kritikai nesvarbūs". -- "Ar visi lietuviai tokie kvaili idealistai, kaip ir tu?" Neatsimenu, ką aš jai atsakiau. Rimtai negalima buvo su Erika kalbėti, bet aš vėl bandžiau: "Erika, aš ieškau žmogaus, kaip tas senovės graikų Diogenas. Tu man nuostabiausio žmogaus įkūnėjimas, visų mano vilčių lobis. Aš noriu tave tapyti, Erika, kad geriausiai pasauliui galėčiau parodyti savo meilę tau". Bandžiau ją įtikinti. Tada Erika kiek surimtėjo, nors ir dabar vis dar nežinau, kaip suprasti jos kalbą -- ar juokais, ar rimtai. "Aš žinau, ką tu matai žmoguje, mano mielas Steponai. Gal todėl aš ir nenoriu, kad tu mane tapytumėi, nes tai duos tau progos pamatyti mane tokią, kokia iš tikrųjų esu. Aš žinau tavo akies tikslumą ir tavo portretų drąsą. Ar niekada neatėjo į tavo tą kilnią galvą mintis, kad aš galėčiau būti tuščia, išlepta egoistė, mylinti tik save pačią? Aš šalia tavęs jaučiu menkystės kompleksą, todėl turju ieškoti sričių, kuriose galėčiau tave pralenkti, tau užimponuoti". Ar tai dėlto turėjau mokytis fechtuoti, žaisti tenisą ir joti arklį lenktynėse. galvoju sau, bet greitai išblaškiau tokias mintis. Kodėl šiandien aš taip ryškiai atsimenu tą pasikalbėjimą?

Apseisime ir be nuotraukos. Pamažu aš susidariau jos vaizdą, gal ne visai tikslų, bet objektyvų, -- kratydamas pykę ir suolelio kraštą, kalbą mano šeiminingas. Aš nežūriu į jį, tik seku mažą pilką pelėną, tirpstantį rasos lašelyje. -- Aš imu suprasti tai, ką Erika pusiau juokaudama, pusiau instinktyviai žinojo: jei jūs būtumėte tapę jos portretu, ji būtų nustojęsi jūsų meilės. Amžinosios levos instinktas jai sakė, kad reikia pas vėrą surasti jo slapčiausius ir stipriausius norus. Visa tai, kas nepasiekama, tolima, vilioja ir patraukia. Atsieikimas dažnai neša nusivylimą. Antroji priežastis galėjo taip pat būti ta, kurią Erika pati paminėjo -- betapydamas ją surastumėte jos asmenybės plokštumą. Pats sakėte, kad tapdama užmirštame viską ir į modelį žūrite ne asmeniškum, bet dailininko akimis. Erika buvo daug protingesnė negu ji man iš pradžių jūsų pasakojimo pasirodė.

Ir savo tvirtinimu apie save aną vakarą ji greičiausiai buvo teisi. Aš žinau, kad žiaurus mano atvirumas. Bet noriu jums padėti.

...kažkas traukia tankų šydą nuo akių... Erika, Erika, ar tu buvai ne ta, kurią aš maniau mylėjęs?...

...Erika į judviejų meilę žiūrėjo kaip į žavų žaidimą, kaip lūtiną jos gyvenimo papuošalą. Lyg plaštakė, lyg bitutė ji ėjo per gyvenimą, rinkdama malonumų medų. Pinigų nei padėties jai netrūko. Jūs -- egzotiška dienos garsenybė, jaunas, patrauklus, nesugadintas.

Kaip galite taip sakyti, -- pertraukiu aš klebono samprotavimus, bet negirdžiu savo balse tikro pasipiktinimo. Ar bijau, kad pamatysiu žiaurią tiesą ir kad mano kančia buvo veltui?

Aš skaudinu jus, Steponai, kad padėčiau jums greičiau pasveikti. Nutapęs jos portretą jūs būtumėte laisvas nuo amžino maldavimo. Užtvėnti jausmai išsilietu drobėje. Kaip negalėdama pagimdyti kūdikio miršta motina, taip miršta užgniaužtas genijus. Erika būtų privedusi jus prie jūsų dvasinės mirties. Jus dabar teprikels naujas ieškojimas savo kūrybinės jėgos. Sakote, kad nuo Erikos mirties nebegalite tapyti. Tikiu. Tikiu, kad jums sunku koncentruotis ir grįžti po tokio sunkaus pergyvenimo į normalią gyvenimo rutiną. Bet netikiu, kad žuvo tamstos talentas. Šita Dievo dovana yra amžina. Tai ne dailininko balso stygos, kurias persišaldymas gali sugadinti. Jos tik techniškai instrumentas. Tai, ką turite jį, nesunaikina gyvenimo audros. Dažnai tik ištobulina, nuskraidrina.

Bet kaip tai pradėti, kunige, kaip? -- desperatiškai pusiau dejuodamas klausiu. -- Nuo Erikos mirties aš negaliu jokio portreto pradėti. Visi veidai liejasi į vieną. Visur matau tik ją. Bet kai bandau ją iš atminties piešti, negaliu pagauti jos bruožų. Ir tain kitų portretuose ji nustelbia viską, o savo portrete nalieka tuštumą. Jei galėčiau nuraminti savo sąžinės balsą, gal sugrįžtu man mano jėgos... -- Tik nesakau, kad dar vienos moters veidas vargina mano vaizduotę... (Bus daugiau)

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

RUGSĖJO 12 D. Katalikų Moterų Š-gos 35 metų sukakties proga banketas Naujosios Parapijos salėje.

RUGSĖJO 19 D. -- Lietuvių Bendruomenės Tautos Šventė, Iškilmės Lietuvių Kultūriname Darželyje. Antra dalis: Lietuvių Dienos koncertas naujos parapijos salėje, Rengia LB I ir IIapylinkės.

RUGSĖJO 25 d. banketas-balius Dirvos sukakties proga. Ruošia ALTS-gos Clevelando skyrius.

SPALIO 2 D. Neringos ir Pilėnų tuntų tėvų komitetų rengiamas balius Šv. Jurgio parapijos salėje.

SPALIO 16 D. Čiurlionio Ansamblio balius.

SPALIO 17 D. Pietūs, Rengia Vysk. M. Valančiaus mokyklos tėvų k-tas.

SPALIO 23 D. Šv. Kazimiero liet. mokyklos parengimas.

SPALIO 24 Kristaus Karaliaus minėjimas Naujosios Parapijos salėje.

SPALIO 30 D. Lithuanian Village Bendrovės tradicinis metinis balius Lietuvių salėje.

SPALIO 31 D. tradicinė vakarienė Naujosios Parapijos salėje.

LAPKRIČIO 6 D. Vakaras jaunimui, Rengia Vysk. M. Valančiaus mokykla.

LAPKRIČIO 27 D. Lietuvos Karuomenės Šventės minėjimas Šv. Jurgio parapijos salėje, Rengia L.V.S. Ramovė.

GRUODŽIO 26 D. Kalėdų Eglutė, Ruošia Vysk. M. Valančiaus mokykla.

GRUODŽIO 31 D. Tradicinis Lietuvių Bendruomenės Naujųjų Metų sutikimas, Šv. Jurgio parapijos salėje.

1966 m.

SAUSIO 9 D. Šv. Kazimiero liet. mokyklos eglutė.

SAUSIO 29 D. Liet. Budžiams remti valdyba ruošia tradicinį blynų balių Šv. Jurgio parapijos salėje.

VASARIO 5 D. Ateities klubo balius.

Kai viskas vyksta gerai, esi viliojamas sėdėti ir turėti. Tai galėjome turėti prieš 10 metų. Mūsų išlaidos siekė tik 4, 3 centus iš dolerio ir mes galėjome 95,7 c. siųsti ligoninei.

Bet mes nesiuntėm. Mes ieškojome būdų ir piemonių centui sutaupyti.

Taip kad dabar, nežiūrint fakto, kad Blue Cross aptarnauja daugiau žmonių, mes laikome mažiau tarnautojų, nei turėjome prieš 10 metų.

Ir mūsų išlaidos buvo sumažintos pusiau. Tik 2,1 c. jūsų dolerio tenka Blue Cross administracijai. Likusieji 97,9 c. eina ligoninės patarnavimams.

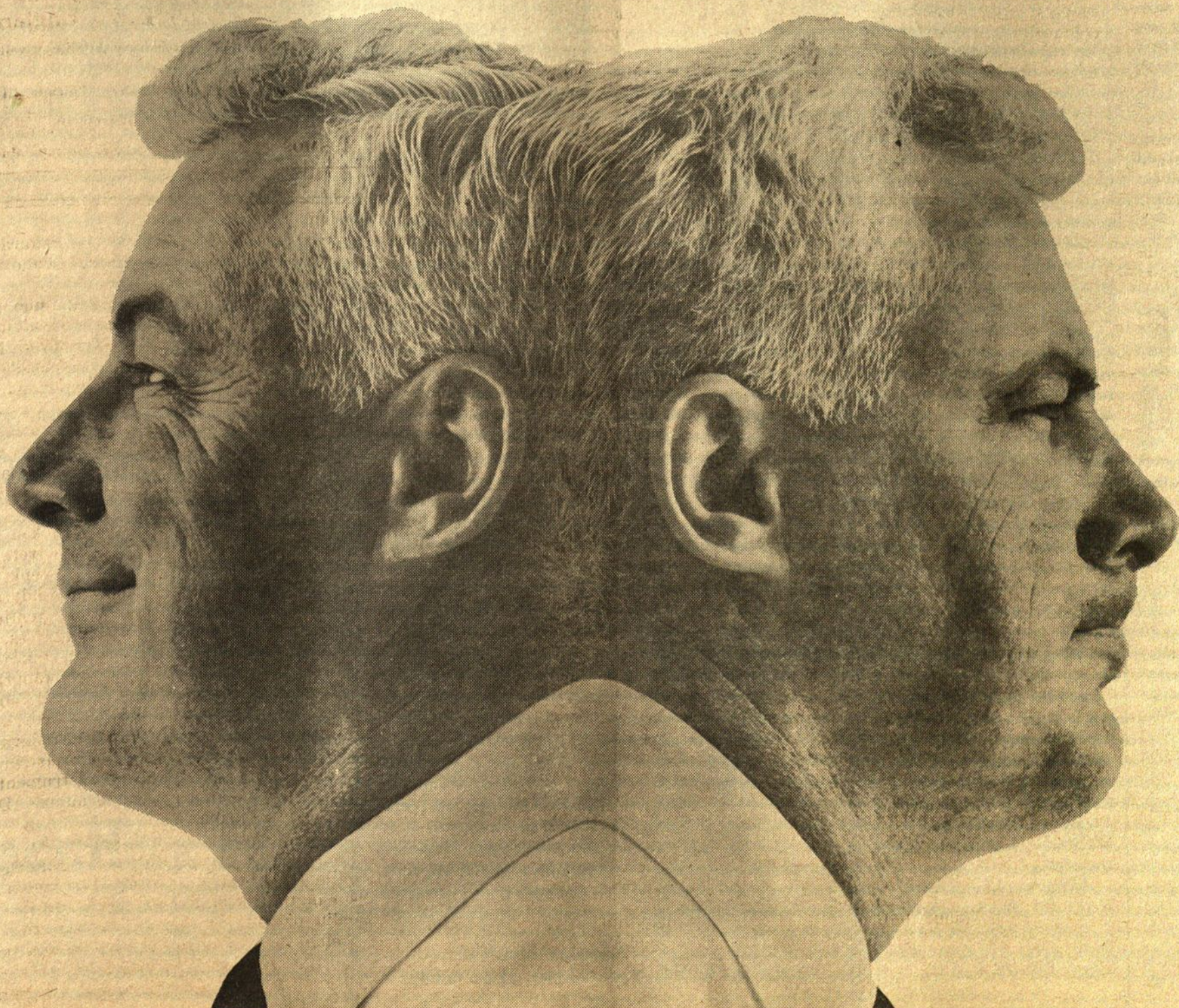
O mes vistiek žiūrime, kaip sumažinti dar ir tas išlaidas. Galų gale, tai jūsų pinigai. Ir mes to nepamirštame.

Blue Cross of Northeast Ohio. Susijungęs su Blue Shield pilnam sveikatos draudimui.

Blue Cross siūncia 97 c. jūsų dolerio į ligoninę.

Ar tai malonu? Taip.

Patenkinti? Ne.

PULK.KAZIO GRINIAUS PROFILIS

1898.IX.8 — 1965.V.29

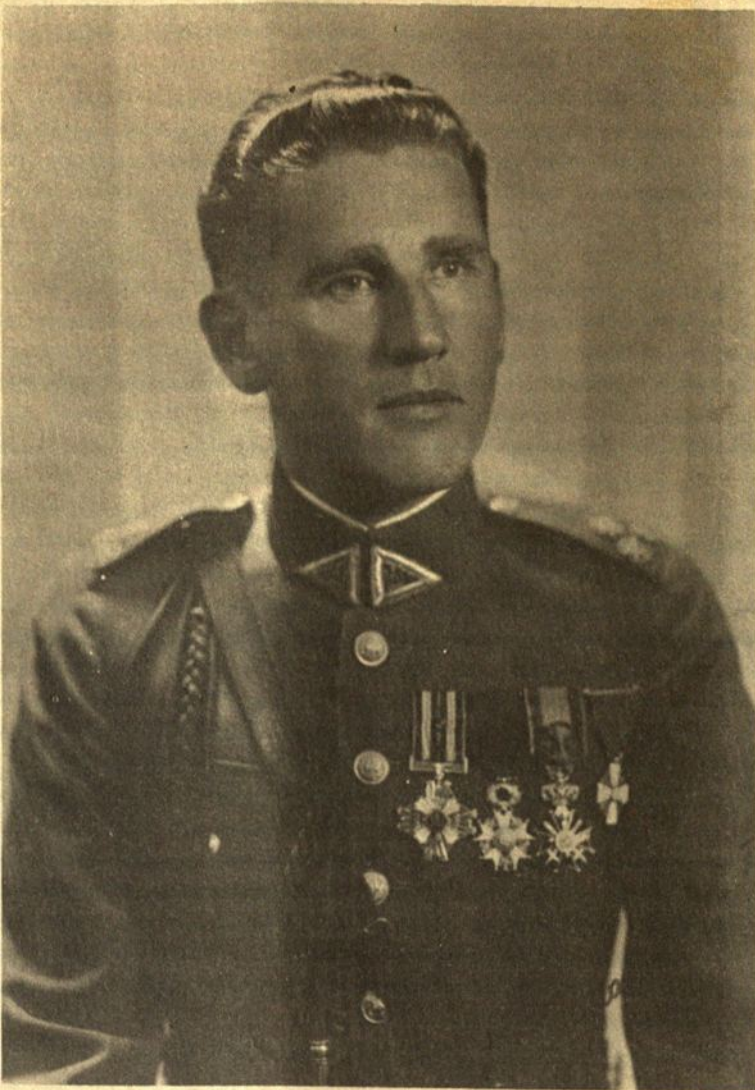
Ign. Andrašiūnas

Nešališkas Lietuvos kariuomenės istorijos tyrinėtojas negalės nepastebėti to fakto, kad mūsų tautų kovas dėl laisvės lemia netik divizių karo lauke laimėti mūšiai, bet susidariusios istorinės sąlygos ir stipri propagandos įtampa tuo metu vyraujančių idėjų kovoje. Po pirmojo pasaulinio karo vidurio Europoje ir Pabaltijyje susikūrė tautinės valstybės ne vien tik tautų ryžtu ir nepalaužiamą valia, bet taip pat ir esant palankioms politinėms sąlygoms. Pirmojo pasaulinio karo išdavijoje iš Europos politinio lauko buvo išjungtos, ar dalinai sustabdytos, didžiųjų imperialistų gigantų, Rusijos ir Vokietijos, jėgos. Rusija buvo užimta savo vidaus revoliuciniiais padariniais o Vokietija sunkiai pergyveno pokario politinius, ekonominius ir ūkinius slogučius. Dalinai tai pagelbėjo gimti jų tautų sferoje buvusiom naujom tautinėms valstybėms, Ryškus stiprios propagandos įtampa laimėjimas yra II Pas. karo finalas. Eisenhowerio ir Montgomery armijos jau buvo prie pat laimėjimo ir lengvai galėjo savo rankose turėti Berlyną ir raktą į Europos taiką. Tačiau stipri Stalino propaganda pasirūpino Jaltaje iš anksto, kad laimėjimo laurai atitektų Kremliui raudoniesiems generolams.

XIX a. ir XX a. pradžioje Europoje vyravo tautiško laiko tarpis. Tuo metu per visą Europą, kaip gaivinantį oro srovę, nužė tautų išsilaisvinimo viltis. Šitos dvasios nepaliesta neliko ir Lietuva. To meto visi didieji europiniai sąjūdžiai ir mūsų tautos kamienė rasdavo savo atbalsius. Prancūzijos revoliucijos laisvės idėjos greitai pasiekė Lietuvos valstiečius ir lietuviškai dar galvojančius bajorus. Pasiūlymų kova nuo Kosciūškos sukilimo laikų nuolat papildė emigraciją į Vakarų. Lietuvoje vyko tylus pasikeitimo vyksmas brenimas naujų jėgų. To vyksmo pasekoje gimė: Aušros ir Varpo gadynė. Ir visai teisingai sakoma, kad tai buvo lietuvių renesanso, arba atgimimo pradžia.

Šitokių vyraujančių idėjų įtampas metu varpininko dr. Kazio Griniaus šeimoje 1899 m. rugsėjo mėnesio 8 dieną Pilviškuose gimė pirmasis šeimos (pėdinis) Kazys Grinius. Nežinrnt, kad jis gimė inteligento - gydytojo šeimoje, bet nelengvi buvo jo gyvenimo keliai. Jau penktose jo gyvenimo metuose jį ištiko pavojinga liga: "encephalitis" -- smegenų plėvės uždegimas. Bet tėvo dr. K. Griniaus ir motinos brolio dr. Pavalio rūpesčių ir pastangomis jaunas Kazys laimingai pasveiko. Pirmojo Pas. karo audros Grinių šeimą nublaskė į tolimą Kaukazą, - Kislovodsko miestą. Ten Grinių šeimą ištiko skaudus nelaimė. Bolševikų sukeltoje revoliucijoje pradėjo siausti plėšikų ir žmogžudžių gaujos visose Rusijos imperijoje. Ši banga užliejo ir Kaukazą. Dr. K. Grinius tuo metu buvo mobilizuotas ir tarnavo vyresniojo gydytojo Juodosios jūros laivyne. Atvykęs savo šeimos aplankyti, rado žmoną Janiną ir dukrelę Gražiną nužudytas, namą apipilę. Jaunasis Kazys Grinius šios nelaimės metu buvo išvykęs į mokyklą. Išliko gyvas, bet našlaitis. Kislovodske jis baigė gimnaziją. Dalyvavo I Paš. kare ir 1919 metais buvo pakeltas į karininko laipsnį.

Tais pat metais, rudenį grįžęs į Lietuvą įstojo į Nepriklausomos Lietuvos kariuomenės Pirmąjį raitelių pulką. Lietuvos Nepriklausomybės karams pasibaigus, buvo komandiruotas į Prancūziją, kur baigęs karo mokyklą, vėl grįžo Lietuvon jau Lietuvos aukštųjų karininkų kursų instruktorium. Vėliau baigė Belgijos gen. štabo akademiją. Grįžęs tarnavo Lietuvos kariuomenės rikiuotėje ir štabe. Tuo pačiu laiku lektoravo Lietuvos karo mokykloje. Nuo 1937 metų buvo divizijos štabo viršininku. Vėliau išėjo diplomatinė tarnybon -- Lietuvos karo atstovu Vokietijai. Būdamas Berlyne susėkė ir pranešė Lietuvos Vyriausybei apie gresiančius Lietuvai pavojus. O kai bolševikai okupavo Lietuvą, pulk. K. Grinius protestuodamas prieš vokiečių nacių politiką Lietuvos atžvilgiu, apleido Vokietiją ir išsikėlė į New Yorką.

Gen. štabo pulk. Kazys Grinius.

Tai toks kario - diplomato kelias, kuris žymėjo jo gyvenimo gražiausias dienas ir tarnybą savo tautai ir jos laisvės idėjai. Pulk. K. Griniaus asmenybėje buvo radę ano meto vyraujančios mūsų tautoje idėjos gražiausius atspindžius. Visus ano meto įvykius ir mūsų valstybės nepasisekimus ir laimėjimus vertino blaviškai, su šaltu kario protu ir diplomatinio mūsų valstybės ateinančių dienų numatymu...

Lietuvos laisvės sutemų drama pulk. K. Griniui leido teisingai suvokti istorijos dėsni, kad istorija kartoja žmonių veiksmus, bet ne įvykius. Kad daugiau kaip prieš šimtą metų prancūzų socialinio filosofo Proudhono ištartas posakis: -- istorijos varomoji jėga, keltanti vis naujus teisingumo aspektus, yra labai dar toli nuo gyvenimo tikrovės. Mūsų tautoms nešanti laisvės karalaitė dar turi plačius ašarus ir kraujo upečius peržengti, iki ji galės įžiebtį laisvės aušrą... Taip pat jis suvokė, kad ne Vokietijos geležinės divizijos iš pergales mūšio grįš laurų vainikais apipintos, bet pergalės tikruosius laimėjimus pasisavins dar tuo metu sunkiai atspėjamas nežinomas...

Plati karo istorijos lektūra ir karinių diplomatų pažintys jam leido susidaryti II Pas. karo lauko viziją. Jis numatė, kad be skaitlingos ir gerai paruoštos kariuomenės šiame kare apims dar visą žemės rutulio vėdą ir stipri idėjinė propaganda. Idėjų kovos lauke vaidins didelį vaidmenį klasos, melo, apgaulės ir išdavystės šalininkai ir jiems pasidavę tarnai. Šitokių samprotavimų apimtyje pulk. K. Grinius netikėjo į greitą ano meto Vokietijos karo mašinos pergalę. Jis numatė, kad kova dėl Lietuvos laisvės bus ilga, sunki ir reikalaus be galo daug aukų, išvermės ir valios. Ir kai jis apsisprendė vykti į Thomas Jefferson ir Wykes Payne tėvynę ir ten ieškoti savo tėvynės laisvės kovai paramos ir savo tautiečių pagalbai tą kovą tęsti iki galutinės pergalės, jis žino-

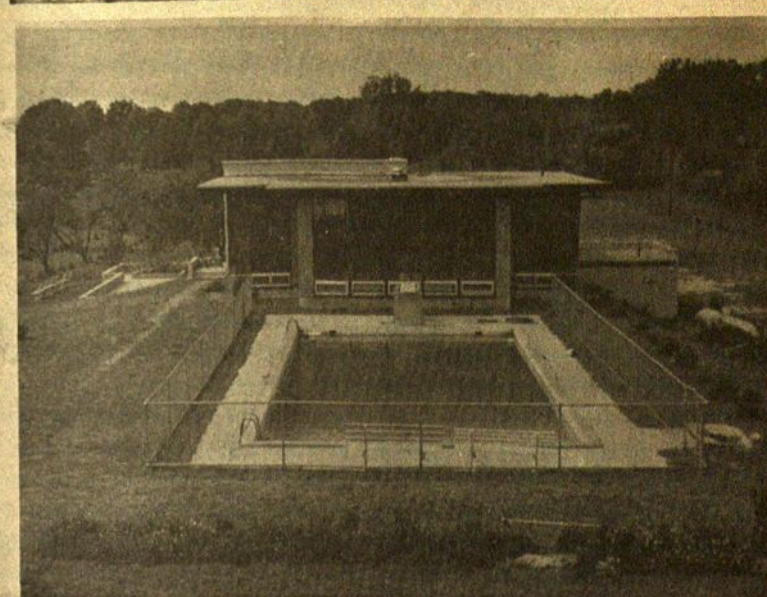
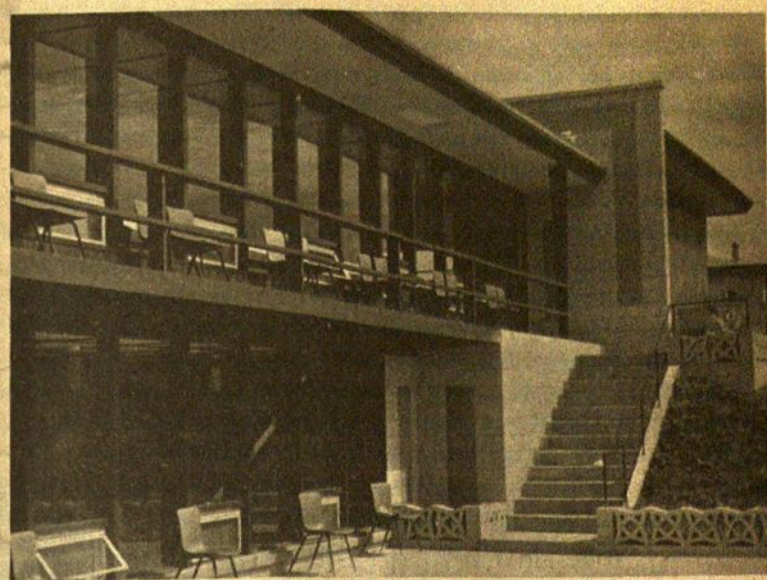
jo, kad iš ten kilo garsioji demokratine teze, kad tautinės valstybės valdžia turi paieiti iš žmonių, būti žmonių ir tarnauti žmonėms. Ši jo sumanymą ginklo draugai ir artimieji norėjo pabeigti ir įtikinėjo, kad tai būtų beveik mūšio lauke savo pareigų neatlikimas, netesėjimas ir ieškojimas saugios vietos savo gyvybei apsaugoti.

Betgi pulk. K. Grinius į tuos patarimus ir kai kurių to meto žmonių galvosena židrejo kario ir politiko realisto akimis. Anot jo būdingo posakio: "Nepriklausomybė nėra dovana. Ją reikia iškovoti".

Ir šiam savo teigimui paremti jis turėjo pakankamai duomenų iš karo istorijos ir gyvenimo patyrimo. Jo nesuviliotoj gundanti iliuzija įžvelgti praeities ir dabarties įvykių tapatumą ir tikėti į istorijos rato pasikartojimą. Su dideliu atsargumu jis vertino kai kurių žmonių teigimą, kad jei vienas karas atnešė tautoms laisvę, tai dar nereikšmė, kad pasikartojantis karas taip pat atnešė toms tautoms šviesius laisvės pragiedrilius. Jis teigė, kad istorija nepasirūšmi logiškumu ir dėsningumu. Ir tuose pačiuose karo veiksmuose, ne visados pasikartoją tos pačios įvykių pasėkos. Istoriją kuria žmonės. O žmonės ne visados yra nuoseklūs ir logiški. Labai dažnai kilniausi idėjų sąjūdžiai gyvenimo tikrovėje neišvengiamai susidursčia ir gamtai labai skaudžios ir šurprios nusivylimio pasėkos. Štai, 1941 metais rugpjūčio mėn. 14 dieną Franklin D. Roosevelt ir Winston Churchill pasiskelbė Atlanto chartą, kurioje pasakyta: "sunaikinus nacišką trioniją, įsiviešpataus pasaulyje tokia taika, kuri leis visoms tautoms gyventi saugiai savo žemėse ir kuri garantuos visiems žmonėms visuose kraštuose galimybę gyventi be baimės ir skurdo". O šiandien šis idealas pasiliko labai dar toli nuo gyvenimo tikrovės. Pasaulis šiandien jaučiasi daug nelaimingesnis, negu prieš keliolika metų.

Šitokia gyvenimo perspektyva pulk. K. Grinių skatino pasiręgti ir pasiryžti dideliu, ilgam, ir sunkiam žygiui dėl mūsų tautos laisvės. Atvykęs 1941 m. balandžio mėnesį į JAV, pirmiausia susirūpino akcija gelbėti mūsų deportuotus tautiečius į Sibirą. Taip pat jis įsijungė į Amerikos Lietuvių Tarybos veiklą dėl Lietuvos išlaisvinimo. Tarybai įsteigus Amerikos lietuvių informacijos centrą New Yorke pulk. K. Grinius į jį įėjo, kaip vienas iš keturių direktorių. Vėliau jisai dirbo Voice of America (Amerikos Balse) pranešėjų štabe. Pradžioje lietuvių kalboje, o vėliau rusų kalbos tarnyboje, eidamas redaktoriaus pareigas. Ši jo darba teigiamai įvertino tos įstaigos vadovybė.

Pulk. K. Griniaus nueitas kelias paženklinas tauraus žmoniškumo ir didžio pasiaukojimo ženklais. Jis atėjo į mūsų tautos kamieną garbingoje Dr. Kazio Griniaus šeimoje. Toleranto ir didžiojo dėl Lietuvos laisvės kovotojo, buvusio Lietuvos ministerio pirmininko ir prezidento sūnus, pasižymėjo taip pat didelėmis garbingom valstybės vyro savybėmis. Jis buvo gilaus takto, didelės tolerancijos, šaunus džentelmenas, visada optimistiškai ir praktiškai sugebėjo įžvelgti mūsų tautos svarbiųjų problemų sprendimus.

Jonynų vasarvietės pastatas ir jo vaizdas su baseinu. Šioje vietoje liepos 31 d. įvyks ALTS-gos Chicago's skryčiaus ruošiamas balius.

PAVERGTŲJŲ TAUTŲ SAVAITĖS MINĖJIMAS

Pavergtųjų Tautų savaitės (Captive Nations Week) minėjimas šiais metais Philadelphiaje įvyks šių metų liepos mėnesio 18 dieną, sekmadienį, 3 val. po pietų prie istorinio Independence Hall pastato (Chestnut gatvė, tarp penktos ir šeštos gatvių).

Minėjimą rengia komitetas, sudarytas iš 15 pavergtųjų tautų atstovų, jų tarpe ir lietuvių.

Minėjimo programoje: JAV himnas, lietuvių kunigo kleb. Dr. K. Batučio invokacija, komiteto pirmininko, prof. dr. J. App žodis, pagrindinė kalba prof. dr. L. Dobrianskio, iš Washingtono, Philadelphia's

burmistro Tate ir Pennsylvanijos gubernatoriaus Scranton proklamacijos, rezoliucijos, benedikcija, ir, pagaliau, vainiko padėjimas prie Laisvės Varpo (Liberty Bell).

Tą pačią dieną, 1 val. po pietų, istoriniame JAV karo laive U.S.S. Olympia (kuris stovi Delaware upėje, kur Chestnut gatvė prieina prie upės) pavergtųjų tautų atstovai pasirašys specialią rezoliuciją.

Šie įvykiai yra svarbūs parodyti pavergtųjų tautų rūstą būti laisvomis, dėlto būtina, kad galimai didesnis būrys lietuvių dalyvautų minėjime. Moterys prašomos pasipuošti tautiniais rūbais.

• Pranciškonų vasarvietėje Kennebunkport, Maine prasidėjo didysis vasaros sezonas. Privažiavo vasarotojų iš visų Amerikos ir Kanados vietų. Oras geras, baseine vanduo šiltas, jei kam Atlantas šaltas. Berniukų penkioliktojo stovykloje yra visas šimtas užsirašę. Vadovauja T. Rafalėlis, B. Kerbelienė, J. Benesiusas ir eilė studentų. Metinė pranciškonų gegužinė bus rugpjūčio 1. Bus T. Jurgio Gailiūso jubiliejinės mišios, švenčiant kunigystės sukaktį. Per Mišias giedos ir koncerta išpildys Bostono lietuvių choras, vadovaujamas J. Kaninsko.

DIRVOJE GALIMA ĮSIGYTI NAUJŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ

ATVAŽIAVĘ Į CHICAGĄ aplankykite "69" MENO GALERIJĄ VIRŠ 200 LIET. DAIL. PASKUT. DARBŲ KAILIŲ PREKYBĄ IVAIRŲS KAILIAI "SPARTA" atstovybę RADJO, RAŠOMOS IR SKAIZIAVIMO MAŠINOS MUZIČKOS NAMUS PIANAI IR VARGONAI

Valandos: 12-8 v. v. Tel 778-0505

Sav. STASYS ORENTAS

2612 W. 69 ST. CHICAGO, ILL. 60629

Tinkami rūbai duoda gerą savijautą

DĖMESIO

Pas mus Jūs rasite vyrų pasaulį! — Mes apręsimė Jus nuo galvos iki kojų. Puikiausias pasirinkimas geriausių gaminių vyrų aprangai.

BOTANY „500“ kostiumai ir paltai, MANHATTAN marškiniai, LEE ir DISNEY skrybėlės. Krautuvių Jūs laukiami kasdien, o sekmadieniais nuo 10 iki 4 val.

H. Seigan

VYRIŠKŲ RŪBŲ IR BATŲ KRAUTUVĖ

4630-32 S. Ashland Ave., Chicago 9, Ill. Telef. YA 7-1272

Čia gausite geras prekes pigesne kaina ir ilgesniam išsimokėjimui be nuosimėčių! Mandagus patarnavimas lietuvių kalboje.

VASAROTOJŲ DĖMESIUI

Geriausią praleisti atostogas garsiaje CAPE COD, Centerville, Mass. kurorte, puikiam Atlanto vandenyno paplūdimy, gražioje ir patogioje Lietuviškoje Vieškalnių DUBYSOJE. Lietuv išk a s maistas.

Adresas: 1330 Bumps River Rd. Prašau kreiptis šiuo adresu: 21 Bowdoin Ave., Boston 21, Mass. Tel. GE 6-5139.

Z. A. Vieškalniai

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMAS SEKMADIENĮ, RUGSĖJO 19

LB Clevelando I ir II Apylinkės sutarė rengti iškilmingą LB Tautos šventės dieną sekmadienį, rugsėjo 19, su pamaldomis abiejose parapijose, su iškilmingu Lietuvių Kultūriniam Darželyje, ir su įspūdingu koncertu tą popietį naujos parapijos salėje. Programą išpildys Čiurlionio Ansamblio ir jaunimas.

Draugijos prašomos tą dieną nieko nerengti — visuomenė paskirkit tą dieną Tautos šventei prisiminti.

• **Metinė tautinių grupių** "Vieno Pasaulio Diena" tautiniuose darželiuose įvyks šį sekmadienį. Pradžią 2 val. po pietų. Programoje dalyvaus ir lietuvių grupė.

Programa bus kitokia, negu kitais kartais: vietoje tautinių šokių ar dainų, kiekvienos tautos dalyviai programos vedėjos bus sukviečiami į sceną, paskirai apie kiekvieną tautą paaiškinant ir visos grupės sudarys didelį vainiką su Amerikos Laisvės stovyla viduryje.

Svečias kalbėtojas bus iš Connecticut, Frank Kowalski, buvęs Kongreso atstovas, dabar prezidento Johnsono paskirtas į komitetą sekimui priešvalstybinių gaisrų ir jų veiklos.

Iškilmės vyks lenkų kultūriniam darželyje, prie St. Clair Avenue. Po programos, lenkų moterų draugijos patieks svečiams užkandžių.

Paskiausiai prisidėję į kultūrinių darželių eilę yra estai. Jie ruošiasi savo darželio įrengimui.

• **Kristina Eglė Vaičiaitė**, dėstanti anglų kalbą aukštesniojo mokykloje Sandusky, O. rajone, vasaros atostogas leidžia važinėdama po Europą. Iki šiolei jau aplankė Olandiją, Vokietiją, įskaitant rytinį ir vakarinį Berlyną. Daugiau kaip savaitę praleidusi Paryžiuje, dabar ketina per pietų Prancūziją vykti Ispanijon, Italijon ir kt. Kelionę baigdama, rugpjūčio 25 d. sės laivą grįžti į JAV.

Eglė prieš metus baigė Kento universitete pedagoginius mokslus. Jos tėvai Antonina ir Vincas Vaičičiai, Dirvos skaitytojai ir rėmėjai, gyvena Garfield Hts., Clevelando priemiesty.

• **Clevelando Vasaros Orkestras** liepos 21 d. pasirodys su Richard Rodgers kūrinii programa, diriguojant Skitch Hendersonui.

Dalyvauja eilė solistų, išpildant žymiausias Broadway melodijas. Koncertų pradžia 8:30 val. vak. Public Auditorium salėje.

Kazys S. Karpius, liepos 20 d. švenčias savo 70 metų gyvenimo sukaktį, šalia jo gyvenimo draugė -- Ona Karpienė.

• **Lietuviai Budžiai** liepos 11 d. vėžino lietuvių visuomenę savo Palanga, tik šį kartą ne burėmis, o motoru. Pasivažinėti buvo prisirinkę ne mažas mėgėjų būrys. Budžiams uoliai talkino savo motorlaivius turintieji budžių tėvai ir rėmėjai.

Pasivažinėjęs, visi svečiai sekmadienio popietę jaučiai praleido Dr. J. Mačio sodyboje Budžių vadovybės surengtoje gegužinėje.

BALFO BĖDOS SU KONTROLE

Balfo Centras yra kaip žuvelė stikliniam inde. Jį turi teisę lankyti ir aktus patikrinti kiekvienas aukotojas. Balfo operacijas gali tikrinti (ir tikrina) net penkios oficialios revizijos. Neseniai Balfo operacijas peržiūrėjo (ir pagyrė) Internal Revenue Service, prieš kelias dienas lankėsi Balfe ir tikrino 1963-64 metų rekordus Albany (N. Y. State) organizacijų departamentas. Revizoriai viskas patiko, tik nenori tikėti, jog Balfo organizacija 1963-64 metais, sukeldama per 150,000 dolerių (pinigais ir gėrybėmis), išleido \$128.36 lėšų telkimui (promotion). 1964-65 metais tam tikslui išleista \$405.89. Ir vėl netikės revizoriai, bet kitokių skaitlinių nėra iš kur išplėsti.

BALFO ŠALPA

Tiesioginei šalpai Balfas per metus išleido 68,149 dolerius. Buvo nusiusta 26,853 doleriai Vasario 16 Gimnazijai (tam reikalui suaukotta 23,253 dol.), Saleziečių gimnazijai duota 6,548 dol. Į pavergtą Lietuvą ir Sibirą nusiusta 284 individualūs siuntiniai ir už juos sumokėta 18,294 dol. grynais pinigais. Lenkijon pasiusta 837 įvairių siuntinių, už kuriuos sumokėta vien paštui 5.831 doleris. Siuntinių turinys vertas 24,000 dolerių, bet tai buvo supakuoti dovanoti drabužiai (pasiusta Lenkijos lietuviams 72 vaistų siuntiniai 528 dol. vertės). Vokietijon išsiusta 60 rūbų siuntinių ir 6,112 dolerių pinigais, individualiai šalpai. Taip pat atskirais atvejais siusta šalpa į tuziną pasaulio kraštų.

BALFO DARBININKAI

Balfo Centre dirba tik du apmokami (full time) darbininkai: reikalų vedėjas ir sekretorė; dar vienas žmogus ateina pastoviai padirbėti dvi dienas savaitėje. Daug darbo praeitais metais atliko Balfo rėmėjai, savanoriai iš Brooklyno. Reikėjo ne tik įvairius raštus tvarkyti, su valdžios ar panašiom institucijom susirašinėti, reikėjo peržiūrėti per metus bent 5,000 prašymų, dokumentuoti, supakuoti ir išsiųsti 1,209 siuntinius, vesti imigracines bylas, sutikti ir palvėti imigrantus ir pan. Be savanorių talkos nebūtu įmanoma tai padaryti. Lėšų sutelkimui Balfo Centrai talkino direktoriai, ir vpač skyriai. Visokios revizijos vėl netikės, kad Balfas išleido tik 475 dolerius lėšų sutelkimui (promotion), bet tai ženklas, kad lietuviai tautiečių varga supranta, patys auksia ir patys surenka šalpai reikalingas lėšas, ne laukdami kol Balfo Centras apipils juos pamfletais, atsisaukimais, telefonais, vizitais iš Centro ir pan. Tiems Balfo aukotojams ir aukų rinkėjams priklauso visa padėka.

Kun. L. Jankus,
Balfo Reikalų Vedėjas

Dr. M. Vaitėno laidotuvsė atsisveikinimo žodį taria Ohio Liet. Gydytojų Draugijos vardu dr. Vl. Ramanauskas. Prie karsto budi akademikų skaučių ir skautų garbės sargyba. Dešinėje Čiurlionio Ansamblio vyrų choras.

• **Dr. Mykolas Vaitėnas** laidotuvsė prasidėjo liepos 13 d., 8 val. vak. Della Jakubs & Son laidotuvių koplyčioje, kur gausiai susirinkę Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos nariai, skautų ir skaučių akademikai, daugelio kitų organizacijų atstovai, artimieji bičiuliai ir malonaus gydytojo pacientai, išklause atsisveikinimo žodžius, tartus jam artimų organizacijų vardu. Kalbėjo dr. Vl. Ramanauskas, dr. Matas, St. Barzdukas, Palūnas, S. Eidimtas, L. Leknickas. Atsisveikinimo apeigas pravedė O. L. Gyd. D-jos pirm. dr. A. Martus. Čiurlionio Ansamblio vyrų choras, vadovaujant muz. A. Mikulskiui, giedojo.

• **Apdraudos reikalais** geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

OPPORTUNITY

For a future with a well known Midwest Manufacturing Firm. We are now offering exclusive distributorships for a patented product. No competition. Factory trained personnel will assist you in setting up a tried and proven advertising and merchandising program. 100% mark up. Investment guaranteed. Minimum investment \$1,000. Maximum \$14,000. All replies confidential. For information write Director of Marketing, P. O. Box 14049, St. Louis, Missouri 63178.

UNITED MARKETING COMPANY
6286 Bartmer Avenue
St. Louis, Mo. 63130
(70-83)

PARDUODAMI NAMAI

12 šeimų plytinis apartamentas, virš \$15,000 pajamų per metus. Garažai. Nebangrus.

Šešių metų namas. 2 miegamieji žemai, padalintas rūsys, garažai. Labai didelis sklypas su sodu.

Mūrinis 2 šeimų 5-5 padalintas rūsys, garažai, 14 metų senumo. Euclid, Ohio.

4 miegamųjų, vienas pirmam aukšte, prie pat E. 185 gt.

Bungalow, 2 miegamieji žemai, rūsys, garažai, labai švarus.

Vienos šeimos namas netoli Neff Rd. ir bažnyčios. Prašo tik \$15,900.

Mažas namas be rūsių. Vienas garažas. Netoli E. 185 gt. Prašo \$11,500.

Norintieji pirkti ar parduoti prašome skambinti **EAST SHORE REALTY** Juozas Mikonis — Realtor
780 E. 185 gt. IV 1-6900 arba KE 1-2190

vedė O. L. Gyd. D-jos pirm. dr. A. Martus. Čiurlionio Ansamblio vyrų choras, vadovaujant muz. A. Mikulskiui, giedojo.

Liepos 14 d. ryto įvyko gedulingos pamaldos šv. Jurgio parapijos bažnyčioje. Pamaldas laikė klebono pareigas einas kun. P. Dze-goraitis, asistuojant kun. Sabaliauskui ir kun. Goldikovskui. Pamaldų metu giedojo solistė Aldona Stempužienė. Celo solo garsais savo bičiulį išlydėjo muz. Alf. Mikulskis. Vargonais lydėjo muz. P. Ambrazas.

Gausus būrys vėlionies bičiulių ir artimųjų išlydėjo jį į amžiną poilsio vietą All Souls kapinėse, Clevelande.

PALIKIMUI SUTVARKYTI PARDUODAMAS NAMAS

Nottingham rajone. Dviejų šeimų; šeši ir penki kamb. plius pramogoms kamb. Puikiam stovyje. Reikia pamatyti, kad įvertintus. Priimamas kiekvienas tinkamas pasiūlymas. Teirautis tel. IV 6-4713. (78-81)

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS

6835 Superior Ave., Cleveland, Ohio
Tel. EX 1-1143

Kviečia visus stoti į klubą nariais.

Lietuvių Klube veikia įvairių lietuviškų laikraščių — žurnalų skaitykla, televizija, transliuojamos Tėvynės Garsų radijo valandėlės programos ir yra įvairiausių kitų pramogų, smagiam savaitgalių ir šiaip vakarų praleidimui.

Naturally
SUPERIOR SAVINGS

SINCE 1909

13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and
REMODELING
LOANS

INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

Liepos 3 dieną Lietuviai Budžiai išleido į kariuomenę (povandeninių laivų laivyną) Al. Lange. Iš kairės šeštas Al. Lange su tėvų komiteto pirmininku A. Jonaičiu ir L. Budžių vadovu A. Pautieniu.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Dr. J. Kaškelis, iš Toronto, pratešdamas Dirvos prenumeratą, prisiuntė 10 dol. auką.

Dr. J. Kaškeliai, o taip pat visiems, prisidedantiems savo auka prie spaudos išlaikymo, priklauso nuoširdi padėka.

Med. gydytojas Edvardas Ragauskas.

NAUJAS LIETUVIS GYDYTOJAS

Dar prieškariniai emigrantai Jonas ir Ona Ragauskai, dabar turį gražų ūkį R. R. 2, Wardsville, Ont., tikrai gali pasididžiuoti savo sūnumi Edvardu Ragausku, šį pavasarį baigsiu Western Ontario (Londone) Universiteto medicinos fakultetą ir gavusį med. gydytojo teises ir vardą.

Tai palyginti gana jaunas vyras, vos 26 metų, bet jau spėjęs baigti to paties universiteto du fakultetus: 1960 metais jis gavo Bachelor of Arts, o dar med. gydytojo vardą. Jaunasis gydytojas, nors gimęs Kanadoje — Toronte, bet puikiai kalbąs lietuviškai.

Gydytojo praktiką atlikti E. Ragauskas pasirinko vietą Toronte ligoninę.

Vietos lietuviai džiaugiasi turį iš savo tarpo pirmą lietuvių gydytoją.

Linkėtina jam geriausios sėkmės ir šviesiausios ateities.

L. E-tas

Senatorius CLAIBORNE PELL (D. - R.I.), Senato užsienio reikalų komisijos narys ir mitybos rezoliucijų žygio rėmėjas. Neseniai ragino savo kolegas senatorius praveisti vieną rezoliuciją ir Senate Lietuvos bylos reikalu.

Dr. M. Slaboko netekus

Šių metų gegužės mėn. 25 dieną sustojo pla. kusi Elizabetho Tautinės Sąjungos nario dr. Marijono Slaboko širdis. Jis atsisakė su šiuo pasauliu palikdamas giliam liūdesy žmoną Mariją, gimines ir prisilėgtą Elizabetho visuomenę. Nors jau per eilę metų ligos kamuojamas ir pakirstas, velionis prieš paskutinę dieną ligoninėje jautėsi visai gerai ir sekančią dieną vylėsi grįžti į namus. Deja, žmogaus planai ir viltys pradingsta kaip sapnas, kai visagalė mirtis pasibel-džia į duris... Jis mirė sulaukęs 62 metų amžiaus.

Dr. M. Slabokas buvo gimęs Laižuvoje, o augęs Joniškėje, kur jo tėvai turėjo vaistinę. Pradėjęs gimnaziją Mintaujoje, ją baigė Rygoje 1920 metais. Vėliau studijavo Bazelyje ir Giessene, Vokietijoje, kur ir baigė mediciną 1930 metais, gilindamasis psichiatrijoje. Pabuvęs Lietuvoje, velionis vėl išvyko į užsienį, iš pradžių gyveno Prahose, o vėliau apsistojo Austrijoje, kur Vienos ligoninėje nuo 1935 iki 1939 metų dirbo daugiausia ginekologijoje. Taigi, buvo įsigijęs dvi medicinos gydytojo specialybes. Gyvendamas Vienoje glaudžiai palaikė ryšius su Lietuvos generaliniu konsulu pulk. B. Stenceliu ir faktinai jam per eilę metų talkininkavo,

ypatingai iš Lietuvos atvykstančių menininkų pasirodymams Vienoje. Turėjo ryšių su austrų spaudos žmonėmis. Hitleriui užėmus Austriją, grįžo į Joniškį ir tvarkė savo tėvų ūkį. Deja, neligai, nes rusams okupavus Lietuvą buvo suimtas ir pasodintas į kalėjimą. Antru kartu sovietams įsiveržiant, dr. M. Slabokas jau buvo pasitraukęs Vokietijon.

Nuo 1952 metų su žmona atvyko į Ameriką ir pastoviai apsigyveno Elizabeth. Kaip ir visiems taip ir jam iš pradžių gyvenimas buvo kietas ir nelengvas. Tačiau kurį laiką padirbęs pramonėje, gavo darbą sau artimo srityje — naujų vaistų tyrimų centre Scheringo terapijos institute, kur išdirbo iki pat mirties. Buvo parašęs straipsnių Experimental Biology žurnale ir

Dr. Marijonas Slabokas

1957 metais tapo priimtas nariu į New Yorko Mokslo Akademiją. Jo darbas kolegų tarpe buvo greit pastebėtas ir jis buvo įvertintas kaip geras savo srities žinovas.

Velionis, būdamas tautinės minties žmogus, priklausė ALTS Elizabetho skyriui. Buvo labai malonaus būdo džentelmenas.

A. L. Tautinės Sąjungos CHICAGOS SKYRIUS
Š. M. LIEPOS 31 D. (ŠEŠTADIENI) RUOŠIA

VASAROS BALIŲ

TAUTINĖS S-GOS CENTRO IR VILTIES D-JOS VALDYBŲ PRIĖMIMĄ, kuris įvyks Chesterton, Ind. Michigano paežerio naujausioje ir moderniausioje p.p. Jonynų vasarvietėje (sodyboje).

Programa: 6-8 val. koktailis. 8-10 val. vakarienė ir meninė dalis. 10 val. — šokiai Terasoje, grojant NEO-LITHUANŲ ORKESTRUI. Esant blogesniai orui, šokiai vyks erdvioje vėsinamoje salėje.

Visi svečiai kviečiami atvykti visai dienai pasinaudoti puikiu maudymosi baseinu bei gražia sodybos aplinka.

Vietų skaičius ribotas. Dėl rezervacijų skambinti p. Šiaučiūniui telef. HE 4-1979.

Chicagoje kvietimus galima įsigyti: 69 Meno Galerijoje, 2612 W. 69 St., tel. 778-0505 ir Ciceroje p. V. Račkausko prekyboje, 5113 Cermak Rd., tel. TO 3-5864.

A. L. Tautinės S-gos Chicago Skyriaus Valdyba

PELNYKITE DIVIDENTUS KETVIRČIAIS

VISOMS TAUPYMO SĄSKAITOMS

NEATIDELIOJANT ATIDARYKITE SĄSKAITĄ DABAR

4½% DIVIDENTAI ISSIUNČIAMAI PASTU KETVIRČIAIS... INVESTMENT SĄSKAITOMS.

"SERVING YOU SINCE 1922"

Indėliai apdrausti iki \$10,000 federalinės valdžios įstaigos

ST. ANTHONY SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1447 So. 49th Court, Cicero, Illinois 60650

Juozas F. Gribauskas, sekretorius

Chicago Phone: Area Code 312; 242-4395;

Suburban Phone: 656-6330.

PETKUS LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. 3 Str. French Cognac 5th 4.59
2. Grain Alcohol 190 proof U.S.P. 5th 4.89
3. Armagnac Imp. French Brandy 5th 4.39
4. Riccadonna Vermouth 30 oz. Bott. 1.29

5. Zubrovka 100 proof 5th 4.75
6. Napoleon Imp. French Vermouth 5th 1.19
7. Bordeaux French Wine 5th 0.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

Pulk. PRANUI SALADŽIUI

mirus, našlę SALADŽIUVIENĘ, dukrą DANUTĘ,

sūnus VYTAUTĄ, JUOŽĄ ir jų šeimas, didžiojo

liūdesio valandoj, nuoširdžiai užjaučiame

Amerikos Lietuvių Tautinės S-gos
Rochesterio Skyrius

Visada mielam, visada maloniam

DR. MYKOLUI VAITĖNUI

per anksti nukilus į amžinybę, skausme likusius žmoną ALBERTĄ, dukrą RAMINTĄ, sūnų RIMANTĄ, gimines ir artimuosius visa širdimi užjaučiame

Laikūnų ir Vaidaičių šeimos

A + A

DR. MYKOLUI VAITĖNUI

mirus, jo žmonai, sūnui ir dukteriai gilią užuojautą reiškia

Dr. Petras Stungys ir šeima